

**MESLEKİ TEKNİK ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDAN
MESLEK YÜKSEKOKULLARINA
SINAVSIZ GEÇİŞ UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Engin YÜKSEL

144323

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

144323

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı,
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

Ankara

Mart, 2004

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....
Prof. Dr. Hüseyin BAŞAR

Üye.....
Prof. Dr. Ş. Şule ERÇETİN (Danışman)

Üye.....
Prof. Dr. Aylanur ATAĞLI

Üye.....
Doç. Dr. Ahmet MAHİROĞLU

Üye.....
Yrd. Doç. Dr. Ahmet AYFAV

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

..16../04/2004

Prof. Dr. Nuran ÖZNER
Enstitü Müdürü

ÖZET

Teknolojinin sürekli olarak gelişmesi, üniversite eğitimi almak isteyen öğrenci sayısının her geçen yıl artması, mesleki ve teknik eğitimin tüm dünyada daha büyük önem kazanması, rekabet şartlarının ülke boyutundan dünya boyutuna taşınması nedenlerinden dolayı Meslek Yüksekokulları gelişmiş ülkelerde olduğu gibi gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye’de de her geçen gün önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada, 2002-2003 eğitim öğretim yılından itibaren 4702 sayılı yasa ile yürürlüğe giren, Mesleki Teknik Orta Öğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş uygulamasına ilişkin Meslek Yüksekokulu Yöneticilerinin görüşleri araştırılmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisindeki 2002-2003 eğitim yılında öğretime devam eden 438, örneklem ise 229 Meslek Yüksekokulu Yöneticisidir. Çalışma kapsamında uzman görüşleri alınarak geliştirilen anket, araştırmacı tarafından uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

1. Meslek Yüksekokulları yöneticilerinin çoğu, 4702 sayılı yasa ile getirilen Sınavsız geçiş projesinin amaçlarına katılmalarına rağmen, sınavsız yerleştirmeye ve sınavsız yerleştirmede esas alınan mesleki ve teknik eğitim bölgeleri kriterine katılmamaktadır.
2. Meslek yüksekokulu yöneticilerinin çoğu, mesleki teknik orta öğretim kurumlarından sınavsız olarak meslek yüksekokullarına yerleştirilen öğrencileri, hazır bulunuşluk düzeyleri açısından yetersiz bulmaktadırlar.
3. Yöneticiler, meslek yüksekokullarının akademik personel sayısını ve fiziki koşullarını yeterli bulmamaktadır.
4. Meslek yüksekokulları yöneticilerinin çoğu, mesleki teknik orta öğretim kurumları ile olan ilişkilerinin yeterli düzeyde olmadığını belirtmişlerdir.

Yukarıdaki bulgulara dayanılarak Őu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğrencilerin yerleştirilmesine ilişkin ölçütler, meslek yüksekokulu yöneticilerinin de işbirliği ile yeniden belirlenmelidir.
2. Mesleki teknik orta öğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler hazır bulunuşluk düzeyleri açısından geliştirilmelidir.
3. Meslek yüksekokullarının fiziki koşulları iyileŐtirilmeli ve akademik personel ihtiyacı karşılanmalıdır.
4. Mesleki teknik orta öğretim kurumları ve meslek yüksekokullarının ilişkilerini geliŐtirecek uyum programları başlatılmalıdır.

SUMMARY

Vocational Colleges, as in many developed countries, are becoming more and more important in Turkey due to the following reasons: that technology is constantly developing; that the number of students wanting to receive university education is on the increase; that vocational and technical education are regarded as more important all over the world; and that the conditions for competitions have moved from local to global level.

In this study, the opinions of the administrators in vocational colleges concerning the law 4702 titled "Admission with no exams" starting to be applied in 2002-2003 educational year. The law deals with the practice allowing students of vocational and technical secondary schools to be directly admitted into vocational colleges. The population of the study covered all the administrators in vocational colleges in Turkey in 2002-2003 educational year. The sample included 229 administrators working at vocational colleges. Data collection was carried out through a questionnaire developed by the researcher in the light of the recommendations from the specialists in the field. The findings are as follows:

1. Though most of the administrators agreed with the aims of the project required by the law 4702, they disagreed with the criterion of placement of the students, regarding vocational districts.
2. Most of the administrators found the graduates of vocational and technical secondary schools incompetent in terms of their readiness.
3. It was found that the vocational colleges are in need of more academic staff and the improvement of physical conditions.
4. Most of the administrators found the relations between the vocational colleges and vocational and technical secondary schools inadequate.

Following from the findings above, these suggestions can be made:

1. The criteria for student placement should be reevaluated in cooperation with the administrators of the vocational colleges.
2. The graduates of the vocational and technical secondary schools should be improved in terms of their readiness for college education.
3. The physical conditions of the vocational colleges should be improved and vocational colleges should be provided with more academic staff.
4. Orientation programs to develop the relations between the vocational colleges and vocational and technical secondary schools should be started.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	i
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	xii
BÖLÜM 1: GİRİŞ	1
Problem Durumu.....	1
Mesleki Teknik Eğitim.....	1
Meslek Yüksekokulu.....	8
Meslek Yüksekokullarının Tarihi Gelişimi.....	10
Meslek Yüksekokullarının Örgüt Yapıları.....	11
Meslek Yüksekokulu Fiziki İmkanları.....	11
Meslek Yüksekokulu Öğretim Elemanı Durumu.....	12
Meslek Yüksekokullarında Tamamlanan Projeler ve Sağlanan Gelişmeler.....	13
Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş.....	15
Sınavsız Geçiş Nedenleri.....	15
Sınavsız Geçişin Amaçları.....	19
Sınavsız Geçişin Ana İlkeleri ve Önemli Hususlar.....	20
Sınavsız Geçişe Başvurma Koşulları.....	21
Sınavsız Geçişle İlgili Temel İlkeler ve Yerleştirme Esasları	23
Açıköğretime yerleştirme Esasları.....	26
Sınavsız Geçişten Yararlanacak Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Okulları.....	26
Sınavsız Geçiş Yapılabilecek Meslek Yüksekokulları.....	27
Dikey Geçiş Esasları (DGS)	28
MYO-MTOÖ Okullarının İlişkilendirilmesi.....	29
MYO-MTOÖ Yönetim İlişkileri.....	30
MYO-MTOÖ İşbirliğinde Eğitim-Öğretim.....	31

MEB-YÖK Çerçeve İşbirliği Protokolü.....	32
Akademik Konularda İşbirliği Konuları	33
İdari Konularda İşbirliği Konuları	33
Disiplin Konularında İşbirliği Konuları	33
Mali Konularda İşbirliği Konuları	33
Diğer Konulardaki İşbirliği Konuları	34
Orta Öğretimde Meslek Kazandırma ve Meslek Yüksekokulları İle Koordinasyon.....	34
Meslek Yüksekokullarına Gelen Öğrenci Profilleri.....	35
Staj-Endüstriye Dayalı Eğitim.....	35
Problem Cümlesi.....	37
Alt Problemler.....	37
Tanımlar.....	38
Sınırlılıklar.....	38
Araştırmanın Önemi.....	38
BÖLÜM 2: YÖNTEM.....	40
Araştırmanın Modeli.....	40
Evren ve Örneklem.....	40
Verilerin Elde Edilmesi.....	41
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	42
BÖLÜM 3: BULGULAR VE YORUM.....	43
MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Geçiş Uygulamasının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	43
MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Öğrenci Kabulüne İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	49
MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Öğrenci Yerleştirmede Esas Alınan Kriterlere İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	50
MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Yerleştirilen Öğrencilerin MYO'larındaki Başarı Durumlarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	54
MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Yerleştirilen Öğrencilerin sahip olduğu önbilgilerin Yeterlilik Durumuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	55

MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Yerleştirme Dışında, MYO'larına ÖSS ile Yerleştirilen Öğrencilerin Sahip Olduğu Önbilgilerin Yeterlilik Durumuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	56
MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Geçiş ile ve ÖSS ile Yerleştirilen Öğrencilerin Başarı Düzeyi Farklılığının Anlamlılık Durumuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	57
MYO Yöneticilerinin, MYO'larındaki Fiziki Alt Yapı ve Öğretim Elemanı Sayısının Yeterlilik Durumuna İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular.....	58
MTOÖ Kurumu İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin Kaynakların Ortak Kullanımı İle İlgili Konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	60
MTOÖ Kurumu İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin Akademik Konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	63
MTOÖ Kurumu İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin Yönetimsel Konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	64
MTOÖ Kurumu İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin Disiplin İle İlgili Konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	64
MTOÖ Kurumu İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin Finansal Konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular ve Yorumlar.....	65
BÖLÜM 4: SONUÇ ve ÖNERİLER.....	66
KAYNAKÇA.....	68
EKLER.....	72
Ek 1. Mesleki Teknik Orta Öğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Uygulamasının Değerlendirilmesi Anketi.....	72

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo1. Meslek Yüksekokullarındaki Öğrenci Sayıları.....	10
Tablo 2 Mesleki Teknik Orta Öğretimde Öğrenci Sayıları.....	22
Tablo 3. Mesleki ve Teknik Lise çıkışlı yeni mezunların örgün öğretim programlarına yerleşenlerin sayıları.....	35
Tablo 4. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Ülkemizin sahip olduğu kaynaklar verimli ve etkin bir şekilde kullanılır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	43
Tablo 5. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik eğitimde, ortaöğretim ile yükseköğretim kurumları arasında ilişki kurulur ve güçlenir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	44
Tablo 6. “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	44
Tablo 7. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile Meslek Yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığı sağlanır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	45
Tablo 8. “Sınavsız Geçiş Projesi; Kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek iş hayatının ihtiyaç duyduğu, yüksek nitelikli ara kademe insan gücünün niteliğini artırır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	46
Tablo 9. “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek, bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	46
Tablo 10. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlanır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	47

Tablo 11. “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında mesleki yükseköğretim olanağını sağlar.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	48
Tablo 12. “Sınavsız Geçiş Projesi; Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebi azaltır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	48
Tablo 13. “İlke olarak sınavsız geçiş ile Meslek Yüksekokulları’na öğrenci alınması uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	49
Tablo 14. “MYO’larına sınavsız olarak alınan öğrencilerin MTOÖ Kurumlarındaki aynı ya da benzer programlar arasından gelmesi gereklidir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	50
Tablo 15. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mezuniyet Yılı kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	50
Tablo 16. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Öğrenim Süreleri kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	51
Tablo 17. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Okul Türleri kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	51
Tablo 18. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB’leri) kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	52
Tablo 19. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki Orta Öğretim Başarı Puanları (MOBP’ları) kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	53
Tablo 20. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Kontenjan ve Koşulları kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	53

Tablo 21. “Sınavsız olarak MYO’larına kayıt yaptırarak ilk yılını tamamlayan öğrenciler derslerinde başarılıdır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	54
Tablo 22. “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO’larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	55
Tablo 23. “MYO’larına ÖSS sınavı sonucuna göre ek kontenjan ile yerleşen genel lise mezunu öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO’larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	56
Tablo 24. “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler ile ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	57
Tablo 25. “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler, ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerden daha başarılıdır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	57
Tablo 26. “MYO’larındaki programlar için, makine, teçhizat ve teknolojik altyapı yeterlidir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	58
Tablo 27. “MYO’larındaki görevli Öğretim elemanı sayısı yeterlidir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	59
Tablo 28. Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde MTOÖ Kurumuna ait, hangi alanlardaki kaynakların kullanımına ihtiyaç duyuyorsunuz? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	60
Tablo 29. Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde, MTOÖ Kurumuna ait, hangi kaynakların kullanımında ihtiyaçlarınızı karşıladınız? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı.....	60
Tablo 30. Meslek Yüksekokullarının MTOÖ Kurumlarına ait hangi kaynakları, işbirliği içerisinde kullanmasını uygun buluyorsunuz? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı	61

Tablo 31. Fiziksel kaynakların ortak kullanımına dayalı ilişkiler.....	62
Tablo 32. Akademik Konulardaki ilişkiler.....	63
Tablo 33. Yönetimle ilgili Konulardaki ilişkiler.....	64
Tablo 34. Disiplin Konularındaki ilişkiler.....	64
Tablo 35. Finansal Konulardaki ilişkiler.....	65

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, 2002-2003 eğitim öğretim yılından itibaren 4702 sayılı yasa ile yürürlüğe giren, Mesleki Teknik Orta Öğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına “Sınavsız Geçiş” uygulamasına ilişkin Meslek Yüksekokulu Yöneticilerinin görüşlerinin betimlenmesi amaçlanmıştır. Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumları ile Meslek Yüksekokullarının ilişkilendirilmesini de kapsayan 4702 sayılı yasa, Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemimizin yeniden yapılanma ihtiyacını karşılaması bakımından, eğitim yönetimi açısından da önem taşımaktadır.

Araştırmanın başlangıcından bitimine kadar her aşamasında rehberlik ederek yardımlarını esirgemeyen, içtenlik ve hoşgörüle büyük desteğini gördüğüm hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Sayın Ş. Şule ERÇETİN’e,

Görüş ve önerileriyle araştırmaya değerli katkılar sağlayan Prof. Dr. Sayın Hüseyin BAŞAR’a, Prof. Dr. Sayın Yüksel KAVAK’a, Prof. Dr. Sayın Doğan ÇAĞLAR’a, Prof. Dr. Sayın Haydar TAYMAZ’a, Prof. Dr. Sayın Ali ŞİMŞEK’e, Prof. Dr. Sayın Sabahattin BALCI’ya, Prof. Dr. Sayın S. Hüseyin TOKAY’a, Doç. Dr. Sayın Ahmet MAHİROĞLU’na, Yrd. Doç. Dr. Ahmet AYPAY’a, Yrd. Doç. Dr. Sayın A. Hakan POLAT’a, Dr. Sayın İlhami DEMİR’e, Araş. Gör. Hüseyin ŞİRİN’e,

Değerli bilgi ve önerilerinden yararlandığım, Yükseköğretim Kurulu Üyesi Hava Em. Korgeneral Sayın Erdoğan ÖZNAL’a,

Tez çalışmamda desteğini esirgemeyen değerli arkadaşlarım Ö. Faruk CANTEKİN, Cahide KİBAROĞLU, Sevgi AKYÜREK, Ramazan TERKEŞLİ, Cengiz GÜNGÖR, Barış YILMAZ ve Fatih TÜRKMEN’e

Sevgi ve özveriyle her zaman yanımda olan Anne ve Babama,

En içten teşekkürlerimi sunarım.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, tanımlar, sınırlılıklar ve araştırmanın önemi yer almaktadır.

Problem Durumu

Bu bölümde, mesleki ve teknik eğitim, meslek yüksekokulu, meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş ve araştırmanın gerekçesi ele alınmaktadır.

Mesleki Teknik Eğitim

Mesleki ve teknik eğitim, genel anlamda “bireysel ve toplumsal bir yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir.” Bir ülkenin gelişimini etkileyen temel faktörlerin öğeleri 1) Doğal kaynaklar, 2) Sermaye, 3) İnsan gücü, 4) Yönetim, 5) Girişim olduğu yaygın olarak bilinmektedir. Burada ana öğeler doğal kaynaklar ve insan gücüdür. Bu iki öğeden gereği gibi yararlanarak yüksek düzeyde üretim sağlamak bir ülkenin gelişmesi için temeldir (Alkan,Sezgin ve Doğan 1991: 3-10).

Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini belirlemede kullanılan en önemli ölçütlerden biri, o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğidir. Genel olarak bakıldığında, gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma çabalarının gerektirdiği insan kaynaklarını istenen nitelik ve nicelikte yetiştirmiş durumdadır. Toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi büyük ölçüde eğitim sisteminin görevidir (Şimşek 1999: 19).

Mesleki ve teknik eğitim iş, fert ve eğitimden meydana gelen üç boyutlu bir bütündür. Mesleki ve teknik eğitimin başarısı eğitim süresi sonunda fertte geliştirilen davranışların gerçek iş durumlarına uygunluğu ile orantılıdır (Sezgin 1994: 29-30). Çağımızda bilim, teknoloji, endüstri ve mesleki teknik eğitim arasında çok yakın ilişkiler mevcuttur. Çağdaş endüstri teknolojiye dayanmaktadır; teknoloji ise bilimsel çalışmaların uygulamaya konulmasıdır. Bilimsel çalışmalar teknoloji, teknoloji ise endüstride kullanılan üretim metotlarını ve araçlarını etkilemektedir. Mesleki ve teknik eğitimin esas amacı endüstride kullanılan insan gücünü hazırlamaktır. Endüstride kullanılan üretim metotları, araç ve gereçler değiştikçe, yetiştirilen insan gücünün özellikleri de değişmektedir. Bu bakımdan mesleki ve teknik eğitim, teknoloji ve bilimsel çalışmalar arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır (Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu 1997: 6). Bilim ve teknolojiye gelişme ve değişimler sonucu, iş alanlarında otomasyona geçilmesi, daha az işçi ile daha yüksek kalite ve verim alınması isteği, daha iyi mesleki bilgi ve beceri ile donatılmış, belli alanlarda uzmanlaşmış, üretken meslek elemanına duyulan ihtiyacı artırmıştır.

Eğitim çabalarının genel amacı, bireylerin bireysel gelişimi ile toplum değerlerine ve yaşama biçimlerine sağlıklı uyumuna yardım etmektir (Külahçı 1984: 419). Eğitim ve teknoloji insan yaşamının daha etkin duruma getirilmesinde önemli rolü olan iki temel öğedir. Her iki öğe de insanın doğal ve sosyal çevresine egemen olma yönünde gösterdiği çabalarda başvurduğu iki temel araç olmuştur. Eğitim, insanın doğuştan kazandığı gizil güçlerin ve yeteneklerin açığa çıkmasına, onun daha güçlü, daha olgun yaratıcı ve yapıcı bir varlık olarak gelişme ve büyümesine hizmet etmiştir (Alkan 1998: 11).

Genel eğitim, kişinin, mesleki öğretiminden ayrı olarak, bir bütün halinde gelişmesi anlamına gelir. Bireyin yaşamdaki amaçlarının uygarlaşmasını, duygusal tepkilerinin incelenmesini ve günümüzün en geçerli bilgilerin ışığı altında, nesne ve olayların doğası hakkındaki anlayışının olgunlaşmasını kapsar (Rosovsky 1998: 99).

Hızlı teknolojik gelişmeler, iletişim ve ulaştırmanın kolaylaşması uluslararası düzeyde rekabeti büyük oranda artırmış bulunmaktadır. Kaliteli işgücü uluslararası

yarışta en önemli unsur haline gelmiş bulunmaktadır. Yirmibirinci yüzyılda tüm çalışanların teknolojiyi anlayabilecek kadar temel becerilere sahip olmaları, ekip halinde çalışabilmeleri, değişikliklere kolayca uyum sağlayabilmeleri, problem çözmeleri ve iletişim kurabilmeleri gibi yeterliklere sahip olmaları beklenmektedir (Doğan, Ulusoy ve Hacıoğlu 1997: 3).

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu Genel Konferansı (UNESCO), Paris’te 9 Kasım ile 12 Aralık 1962 tarihleri arasında yaptığı ikinci toplantısında Mesleki ve Teknik Öğretim ile ilgili tavsiye olarak, “Mesleki ve Teknik öğretim programları, sağlanan eğitimin çağın gereklerine sürekli olarak uyabilmesi amacı ile, teknolojinin hızla gelişen tabiatını dikkate almak zorundadır. Bu bakımdan mesleki ve teknik öğretim sadece temel becerilerin gelişmesini ve ilerlemesini amaçlamakla kalmamalı fakat aynı zamanda daha temel fen bilgilerini ve becerili işçilerin, teknisyenlerin, mühendislerin veya teknolojistlerin kendilerini yeni iş ve çalışma metotlarına hızla uydurabilecek ve onların gelecekte yükselmelerine yardım edecek esneklik ve genişliği sağlama imkanlarını da amaç edinmelidir.” (Önertoy 1971: 260-263). Genel olarak eğitim programı, öğrencilerin yaşantılarını düzenleme olarak tanımlanabilir (Demirel 2000-b: 4). Bu nedenlerden dolayı, bireyin eğitim süreci sonunda işe uyumunu sağlamak için, ayrıntılı bir öğrenme-öğretme planının geliştirilmesi gerekmektedir.

Mesleki Teknik Eğitimin Amacı; Milli Eğitim Temel Kanunu’nda belirtildiği üzere, Türk Milletinin bütün fertlerini; ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır. Kanun’un 14.maddesinde, “Milli eğitimin gelişmesi; iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak; eğitim-insangücü-istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verilecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir. Mesleklerin kademeleri ve her kademenin ünvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın mesleki

eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Mesleki eğitim; fertleri toplumun ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetleri üretebilecek bilgi ve beceri ile donatmanın yanı sıra, onlara toplumda sosyal bir statü kazandırmayı, buna bağlı olarak üretimin de kaliteli ve ihtiyacı karşılayacak nitelikte olmasını amaçlamaktadır. Kalkınma Planlarında ve Hükümet Programlarında da, mesleki ve teknik öğretime önem, öncelik ve ağırlık verilmesi öngörülmektedir. Kısaca Milli Eğitim Sistemimizin, mesleki ve teknik eğitim, mesleki ve teknik sisteminin de iş hayatı ağırlıklı katılımcı bir yapıya kavuşturulması ve hayata geçirilmesi gerekmektedir. Türkiye’de hızlı nüfus artışına ve nüfusun yer değiştirmesine paralel olarak, işgücü piyasasına katılan ve iş bekleyen nüfusta da giderek artış olmaktadır.

Ucuz, kaliteli mal ve hizmet üretiminde yüksek teknolojiyi transfer edip kullanmanın yanında; bu teknolojiyi üretme, kullanma ve satma politikaları üretilmeli ve geliştirilmelidir. İşgücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanması, işsizliğin azaltılması, daha ucuz-kaliteli mal ve hizmet üretilmesi, üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması, iç ve dış pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi, çağdaş teknolojinin izlenmesi, yorumlanması, mal ve hizmet üretimine yansıtılması, giderek insanlığın ortak malı haline gelen bilgi ve teknoloji üretimine katkıda bulunulması, kaynakların etkinlik, verimlilik ve rasyonellik esaslarına göre kullanılması, hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir ekonomik kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesi, kısaca, ülkemizin gelişmiş ülkeler arasında hatta onların ilerisinde yerini alması, hedefleri dikkate alındığında, bu hedeflere ulaşabilmek için, her derece ve türdeki mesleki ve teknik öğretimin geliştirilip yaygınlaştırılması, geleceğimiz açısından son derece önemli, öncelikli ve ağırlıklı özelliğe sahip olduğu ekonomik kalkınmamız için giderek stratejik bir önem taşıdığı görülmektedir.

Dünyamızdaki çok hızlı değişim sürecinde 2000’li yıllarda ortaya çıkacak karmaşık işler için, çeşitli fonksiyonları yerine getirebilen, planlayabilen, yönetebilen ve organize edebilen iyi eğitilmiş, yüksek performanslı kişilere duyulan ihtiyacı

karşılatabilmek için her derece ve türdeki mesleki ve teknik öğretim kurumlarının sistem bütünlüğüne dayalı bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Bu amaçla; bölgelerin gelişmişlik düzeyleri dikkate alınarak, yerel imkanlar ve kaynaklar yerinde değerlendirilerek, mesleki ve teknik ortaöğretim ile yükseköğretimin program bütünlüğünü ve paralellliğini sağlayıp, iş hayatımızın işgücü ihtiyaç planlamasına dayalı olarak istihdam imkanı olan alanlarda ihtiyaç duyulan işgücünün yetiştirilmesine yönelik yeni plan ve programlar uygulamaya konulmasında, büyük yarar bulunmaktadır.

7. Beş Yıllık Kalkınma Planında; Eğitimin öncelikli sektör olacağı; iyi eğitilmiş genç nüfusun 21. yüzyılda gerek ülkemizin rekabet gücünün artmasında, gerekse AB'ye entegrasyon bakımından Türkiye'nin en büyük avantajı olacağı, bu çerçevede, cumhuriyetçi, laik, evrensel, ulusal kültürü geliştirici, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusu gelişmiş bilim ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek insangücünün yetiştirilmesini sağlayacak bir eğitim politikası izleneceği, Uluslararası rekabet gücünün artırılmasında ileri teknolojinin kullanımı, geliştirilmesi ve üretilmesinin birincil öneme sahip olacağı, bu bağlamda, genç insangücü potansiyelinin değerlendirilmesi ve niteliğinin artırılarak üretim sürecine katılımının sağlanması gerektiği, Eğitim sisteminin bu amaca hizmet edebilecek dinamik bir yapıya kavuşturulacağı, Nitelikli insangücü yetiştirilmesi amacıyla orta ve yükseköğretim kademelerinde örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitime önem verileceği, Örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitimin dünya standartlarına yükseltilmesine, meslek standartları ve sertifikasyon sistemi üzerinde çalışmaların tamamlanmasına, okul ve iş hayatı ilişkilerinin geliştirilmesine önem verileceği, ifade edilmektedir.

Gerek Kalkınma Planlarında ve Hükümet Programlarında, gerekse çeşitli raporlarda ağırlıklı vurgulanan husus, ülkemizin ihtiyaç duyduğu ve giderek artan nitelikli insangücü talebinin karşılanması amacıyla; mevcut kapasitenin azami derecede kullanılması eğitimde etkinliğin ve verimin artırılması, en az kaynak kullanarak en yüksek oranda fayda sağlanmasına dönük uygulamaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bunun için de; kaynakların kullanımında, eğitim

programlarının hazırlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasında iş hayatı ile mesleki ve teknik öğretim yapan orta ve yüksek dereceli kurumlar arasında sağlıklı ve sürekli işbirliği ve koordinasyonun sistem bütünlüğü içinde kurumsallaştırılması sağlanmalıdır.

Mesleki ve teknik okulların müfredatı; bilim, teknoloji ve üretim sistemlerindeki hızlı gelişmeden en fazla etkilenen eğitim kurumlarıdır. Birim öğrenci eğitim alt yapı yatırımı ve yıllık birim öğrenci maliyeti, sosyal okullardan çok yüksektir. Bilim teknoloji ve üretim sistemlerindeki hızlı gelişmenin sonucu, diğer ülkelerde olduğu gibi, bu okullar teknolojiyi takipte güçlük çekmektedir. Bazı durumlarda, eğitim için alınan makine veya teçhizat kullanım ömrünü tamamlamadan teknolojik ömrünü tamamlamaktadır. Eğitim öğretime devam eden mesleki ve teknik eğitim kuruluşlarının eğitim altyapısını, iş piyasasının gerektirdiği vasıflarda kaliteli eleman yetiştirmek için, yenilemeye dahi kaynak bulmakta zorlanırken ve hatta eğitimi devam ettirmek için gerekli finansman sağlanamazken, altyapısı tamamlanmadan yenilerinin açılması, mezunların vasıflarını önemli ölçüde etkilemektedir. Mezunların vasıfları iş piyasasının taleplerine cevap veremeyince, istihdam imkanı kısıtlanmaktadır (Balcı, Kadı ve Çetin 1998: 33-42).

Özden'in (2000:74) ifade ettiği gibi, eğitim sisteminin bilgi toplumunun ihtiyaçlarını karşılayamamasına ilişkin eleştirilerin özünde mezunlarına küresel düşünceyi yerleştirememesi, yeterli girişkenlik ve rekabet gücünde insanlar yetiştirememesi bulunmaktadır. Kalkınmanın inisiyatif kullanabilen, girişken, üretken ve uluslararası arenada rekabet edebilen insanlar ile gerçekleştirilebileceği bilinmesine rağmen, okulların çoğunlukla dar kalıplar içerisinde yetişmiş, devlet kapısında iş bekleyen nitelikteki mezunlar yetiştirmeye devam etmesi eğitim sistemindeki çelişkiyi ortaya koymaktadır. Sorun, ülkenin geleceğinin bireysel girişimde olacağı gerçeğinin kabul edilmesine rağmen, okulların henüz bu özelliklerde gençler yetiştirememesidir.

Teknolojik uygulamaları anlama ve kullanabilme, değişik şartlara çabuk adapte olabilme, problemleri çözebilme, etkili iletişim kurabilme, farklı kişilerle çalışabilme

ve ürünün kalitesi için kişisel sorumluluk alabilme yeteneği, yeni ve yüksek performanslı işgücünün sahip olması gereken niteliklerdir (Cord 1994: 6). Öğrenme-öğretme etkinliklerinin yeniden düzenlenmesi ancak, bilginin doğasına ilişkin çağdaş yaklaşımların benimsenmesi ile gerçekleştirilebilir. Bu anlayışta bilgi geçici bir birikimdir. Eğitimin amacı konuları derinliğine öğretmektir. Öğretim öğrencilerin bilgi depolaması yerine, bilgi üretmesini esas alır (Özden 1999: 9-10).

Kadı (1998: 55-68) çalışmasında; bilim, teknoloji ve üretim sistemlerinde hızlı bir gelişim yaşandığını, bunun sonucu olarak ekonomik sistemin ihtiyaç duyduğu orta kademe kalifiye eleman özelliklerinde de önemli değişimler olduğunu ve bu değişimin daha da hızlanacağını ifade etmiştir. Mesleki ve Teknik eğitimde, bugünün programları değil, kişinin hayata atılacağı çağın programları hazırlanmalı, uygulanmalı ve değerlendirilmelidir. Bilgi evrenseldir ve insanlığın nesilden nesile aktardığı mirasın önemli bir kısmıdır. Ancak gerçekte, bilgiye ulaşım ve öğrenme hiçbir zaman kolay olmamıştır. Bilginin sürekli olarak geliştirilmesi ve teknolojilerin yenilenmesi, öğrencilerin bilgiye ulaşımını ve teknolojiyi iyice öğrenmelerini zorunlu hale getirmiştir (<http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/akademikhar.html>).

Teknik eğitimde Türkiye’de genel bir doyumsuzluk vardır. Öğrenciler, işverenler, veliler, öğretmenler teknik eğitimden bugünkü haliyle memnun değildir. Bazıları, bu doyumsuzluğun değişim için bir neden olduğunu düşünürler. Halbuki doyumsuzluk değişimin başlaması için önkoşul değildir. Doyumsuzluk eğitimin ne tür fayda sunacağı konusunda uzlaşa yokluğu ile el ele gider. Uzlaşa yokluğu ise değişimi engelleyebilir (Karslı 1997: 207-218). Bir sorun için çözüm eylemini ortaya koyarken, karar çevresi genişleyerek birbirine uymayan, benzemeyen değişkenler öne çıktığında, soyutluk düzeyi arttığında ya da sorun çevre ile iç içe girdiğinde bir karışıklıktan söz etmek gerekir. Karmaşıklık ise, etkili bir çözüm seçeneğini seçmeyi engeller (Uluğ 1998: 42; Başaran, 1994:39).

Mesleki ve Teknik yükseköğretimde okutulan tüm programların, mesleki ve teknik ortaöğretimde okutulan programlarla olan ilişkileri, sorunları ve geliştirilme ihtiyaçları ile mesleki ve teknik yükseköğretim öğrencilerinin iş yerlerindeki eğitimi,

istihdam durumları, mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin öğretmen yerleştirme konuları; Mesleki ve Teknik Eğitimin, Ortaöğretim Sistemi Bütünlüğü İçinde Ağırlıklı Olarak Yeniden Yapılandırılması, Okul ve İşletmelerde Meslek Eğitimi ve İstihdam, Mesleki ve Teknik Eğitim Alanında Öğretmen ve Yönetici Yetiştirme, Mesleki ve Teknik Eğitimde Finansman komisyonlarında 22-26 Şubat 1999 tarihinde yapılan XVI. Milli Eğitim Şurası'nda görüşülerek karara bağlanmıştır. Bu çerçevede 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Beş Yıllık Kalkınma Planları ve hükümet programlarında yer alan amaç, ilke, hedef ve politikalar doğrultusunda 16'ncı Milli Eğitim Şurasında çok önemli kararlar alınmış ve 8 yıllık ilköğretim üzerine mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı bir eğitim sistemi oluşturulması ve hayata geçirilmesi görüşü benimsenmiştir.

Meslek Yüksekokulu

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, yükseköğretim kurumlarının amaçlarını, ilkelerini ve görevlerini ayrıntılı olarak düzenlemektedir. Kanun'un 3/c maddesinde meslek yüksekokulu, belirli mesleklere yönelik ara insangücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarı yıllık eğitim-öğretim veren bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmıştır.

Teknolojinin sürekli gelişmesi, üniversite eğitimi almak isteyen öğrenci sayısının her geçen yıl artması, mesleki ve teknik eğitimin tüm dünyada önem kazanmasından dolayı, Meslek Yüksekokulları, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'de de her geçen gün önem kazanmaktadır.

Meslek Yüksekokulu mezunları, Tekniker ve Meslek Elemanı olarak, çalışma alanındaki görevi itibariyle üst düzey yönetici ve/veya mühendis ile usta/kalifiye işçi ve teknisyen arasında bulunan teknisyenden daha fazla teorik bilgiye sahip, meslek ara elemanıdır. Bu vasıflardaki bir eleman bazı küçük veya orta büyüklükteki işletmelerde liderlik ve yöneticilik rolünü üstlenebilir. Her geçen gün gelişmekte olan ülkemiz sanayisinin, nitelikli ara teknik elamana ihtiyacı da artmaktadır.

Üniversiteler bilgi üretmenin yanında, toplumun ihtiyacı olan insangücünü yetiştirmekle görevlidir. Bu nedenle her türden mesleğe insangücü sağlamaya çalışırlar (Demirel 2000-a: 36). Türkiye de mesleki ve teknik eğitimin gerek nicelik ve gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bilinen bir gerçektir. Oysa, büyüyen Türkiye ekonomisinin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak meslek yüksekokulları ve bunların yetiştirdiği nitelikli teknikerlerle mümkün olabilecektir.

Aslan, “YÖK-Dünya Bankası Meslek Yüksekokulları Projesindeki Okulların Örgütsel Sorunlara İlişkin Yönetici ve Öğretim Elemanı Görüşleri” (1992) konulu yüksek lisans tezinde, ders programlarının geliştirilmesi, öğretim elemanlarına yurt dışında gönderilmeden önce oryantasyon programlarının uygulanması, MYO’larının koordinasyon halinde bulunması, öğretim elemanlarının görevlerinde yükselmeleri için yüksek lisans ve doktora imkanlarının sağlanması, döner sermaye işletmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılması ve öğrencilerin endüstri stajlarında verimi artıracak tedbirlerin alınması gerektiğini bildirmiştir.

Gürpınar, “Türkiye’de tekniker eğitimi ve istihdamına ilişkin sorunlar ” (2001) konulu yüksek lisans tezinde, teknikerlik ünvanının yasalarla belirlendiğini ancak, çeşitli nedenlerden dolayı uygulamada sorunlar yaşandığını ve özel sektörde çalışan teknikerlerin kamu çalışanlarına göre problemlerinin daha fazla olduğunu bildirmiştir.

İhracata dayalı ekonomik politikalar, güçlü bir rekabet için, stratejik nitelik taşıyan ara insan gücünün önemini giderek artırmaktadır. Bir başka ifadeyle, izlenen ekonomik politikaların başarısı, diğer faktörlerin yanında MYO’larının işgücü piyasasına arz edeceği ara insan gücünün sayı ve niteliği ile de yakından ilişkilidir (Kavak 1992: 53).

Tablo 1. Meslek Yüksekokullarındaki Öğrenci Sayıları

Yıllar	Devlet Üniversitelerinde	Vakıf Üniversitelerinde
2000-2001	236.949	5.348
2002-2003	323.971	11.102

Kaynak: ÖSYM, 2002-2003 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri

Meslek Yüksekokullarına öğrenimlerine devam eden öğrenci sayılarının yıllara göre artması, hedeflenen okullaşma oranları, Yükseköğretim Sistemimizin gelişme alanının Meslek Yüksekokulları olacağını göstermektedir. Öğrenci sayısının her geçen gün artması, Meslek Yüksekokullarının önemini artırmaktadır. Araştırmanın meslek yüksekokullarının yeterince anlaşılabilmesi ve yapılacak yeni düzenlemelere ön bilgi vermesi açısından, katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yükseköğretim düzeyinde, daha çok gencimize nitelikli eğitim alma imkanının sağlanması, konu ile ilgili geliştirilmiş projelerin başarıyla uygulanması ile mümkündür.

Meslek Yüksekokullarının Tarihi Gelişimi

Türkiye’de tekniker eğitimine planlı ve düzenli şekilde 1956 yılında başlanmış, 1962 yılına gelindiğinde 22 akşam, 4 gündüz eğitimi olmak üzere 26 tekniker okulunda 3700 öğrenci eğitim görmüştür. Çeşitli nedenlerden dolayı 1967 yılında Tekniker eğitime 1972 yılında ise Yüksek Tekniker eğitime son verilmiştir. 1970’li yılların başında üniversite eğitimine olan talebin giderek arttığı gözlenmiştir. Mevcut yükseköğretim kurumları ile talebin karşılanması mümkün olmamıştır. 1975 yılında YAY-KUR’a bağlı olarak 45 Yüksekokul açılmıştır (Gürbüz, 2001:1).

Talebin karşılanamamasına paralel olarak üniversite, akademi ve yüksekokullar önünde yığılmalar gittikçe artmıştır. Yükseköğretim önündeki yığılmayı önlemek için “1975 yılında 2-3 yıllık” ön lisans okulları açılmıştır. İlk uygulamaların ise Ege Üniversitesine bağlı Balıkesir ve Denizli Ön Lisans Okullarının olduğu görülmektedir. Bu uygulamayı daha sonra Boğaziçi ve Hacettepe Üniversitelerinin uygulamaları takip etmiştir (Balcı ve Kavak 1996).

Üniversitelerde bu uygulama devam ederken Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim önündeki yığılmaya çözüm yolu bulmak amacıyla kendi bünyesinde kurduğu Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAY-KUR) Örgün Yükseköğretim Dairesi'ne bağlı olarak 1975-76 öğretim yılında, geniş çaplı bir ön lisans uygulaması başlatmıştır. Meslek Yüksekokulları adı altında başlatılan bu uygulamada eğitim-öğretim süresi 2 yıl olarak belirlenmiş olup teknik, sosyal bilimler ve hayati bilimlerin çeşitli dallarını kapsamaktadır. Meslek Yüksekokulları 1982 yılına kadar YAY-KUR bünyesinde faaliyet gösterirken 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1982 yılında üniversitelere bağlanmıştır. Halen üniversitelere ve vakıflara bağlı olarak faaliyet göstermekte ve kurulabilmektedir.

Meslek Yüksekokullarının Örgüt Yapıları

Meslek Yüksekokulları 2547 Sayılı Kanuna göre Üniversite Rektörlüğüne bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler. Meslek yüksekokulları organlarının görev tanımları yapılarak Fakülte organları ile ilişkilendirilerek tanımlanmaktadır. (2547 Sayılı Kanun).

Meslek Yüksekokulu Fiziki İmkanları

Meslek yüksekokullarından bazılarının kendilerine ait binaları bulunmamaktadır. Bir kısmı devlet dairelerinin kullandığı binalarda eğitim yapmakta, bazıları ise bir başka okul ve kurumlarla aynı binayı paylaşmaktadırlar. Bu okulların, atölye ve laboratuvarları endüstrinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılmamıştır. Uygulama ağırlıklı ders programları olan bu okulların, eğitim-öğretimlerini özel tasarım yapılmış binalarda sürdürmeleri, eğitimin kalitesi yönünden büyük önem taşımaktadır (MEB-YÖK, 2002-a:2).

Sanayinin gereksinim duyduğu standartlarda bir eğitim gerçekleştirebilmek için, bu okullardaki laboratuvar ve atelyelerin sanayinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılmış olmaları gerekmektedir. Ancak, meslek yüksekokullarında, maliyeti yüksek olan bu donanımların eksik olduğu bilinmekte, hatta bunların büyük

bir bölümü, kendilerine alt yapı teşkil eden mesleki ve teknik liselerden tesis, araç ve gereç bakımından daha üstün bir düzeye henüz ulaşamamıştır (MEB-YÖK, 2002-a:2).

Aypay (2004:137) araştırmasında, çalışmaya katılan 40 meslek yüksekokulunun % 72'sinin kendi binalarında, % 21'i başka kurum ve kuruluşlara ait binalarda eğitim öğretime devam ettiğini ve meslek yüksekokullarının kiralık olarak kullandığı binaların % 8'inin il özel idarelerine, % 2'sinin Milli eğitim Bakanlığına ve % 10'unun diğer kurum ve kuruluşlara ait olduğunu bildirmiştir.

Meslek Yüksekokulu Öğretim Elemanı Durumu

Türk Yükseköğretim Sisteminin genelinde olduğu gibi, meslek yüksekokullarında da öğretim elemanı sıkıntısı bulunmaktadır. Bu husus üniversitelerin önünde önemli bir darboğaz olarak durmaya devam etmektedir. Son yıllarda yeni açılan meslek yüksekokulları ile birlikte öğrenci sayısının artması, öğretim elemanı ihtiyacını beraberinde getirmiştir.

Meslek yüksekokullarına doğrudan öğretim elemanı yetiştiren bir sistem bulunmamaktadır. Meslek yüksekokullarında görevli öğretim elemanları ile ilgili özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Kanun hükümlerine göre Yüksekokullara hem öğretim üyesi alınabilmekte hem de öğretim görevlisi ve okutman alınabilmektedir. Öğretim görevlisi 2547 Sayılı Kanun' un 31. Maddesine göre atanmaktadır. Öğretim Görevlileri için, "kendi uzmanlık alanındaki çalışma ve eserleri ile tanınmış kişiler..." olması şartı getirilmiştir. Mevcut öğretim elemanlarının yarısından fazlası öğretmenlik yapabilmek için pedagojik formasyon eğitimi almamış durumdadır.

Mesleki ve teknik eğitimin amacı teorikten çok uygulama amaçlı öğrenci yetiştirmektir. Ancak öğretim elemanlarının sanayi deneyimlerinin olmayışı bu eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Lisans düzeyindeki programlarda görev yapan öğretim üyelerinin niteliklerinin dünyaca kabul edilen tanımları olmasına karşılık, meslek yüksekokullarında görev alacak öğretim elemanlarının niteliklerinin bu tür

bir tanımı yoktur. Meslek yüksekokullarında doktora derecesine sahip öğretim görevlisi, okutman ve uzmanlar da görev yapmaktadır.

2001-2002 eğitim-öğretim yılı itibarıyla meslek yüksekokullarımızda görev yapan öğretim elemanı sayısı 5564 olup, öğretim elemanı başına düşen öğrenci 46'dır. "Bu oran Almanya'da 5, Avustralya'da 8, Belçika'da 10, Hollanda'da 14, Japonya'da 9, Kore ve ABD'de 21, İngiltere'de 20 ve Macaristan'da 11'dir" (MEB-YÖK, 2002).

Bu yüksek oranın korunması durumunda dahi, 2005 yılında meslek yüksekokullarımızdaki öğrenci sayısının 644.000'e çıkması halinde, bu okullarımızda yaklaşık 10.000 yeni öğretim elemanının, oranın 35'e düşürülmesi hedeflendiğinde ise, yaklaşık 14.000 yeni elemanın istihdamı gerekecektir. Özetle, I ve II'nci YÖK/DB fonlarından desteklenerek modernize edilen 31 MYO hariç, mesleki ve teknik eğitimin önündeki en büyük dar boğazlardan biri öğretim elemanı sorunudur. Öğretim elemanlarının sayıca yetersizliği ve sanayi deneyimi eksiklikleri tamamlandığı takdirde meslek yüksekokullarının çok kısa bir dönemde önemli gelişmeler yapabilecekleri değerlendirilmektedir (www.yok.gov.tr/raporlar.htm).

Meslek Yüksekokullarında Tamamlanan Projeler ve Sağlanan Gelişmeler

Meslek yüksekokullarının amaçlarına yönelik, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünün niteliğini artırmak ve bu okulları uluslararası standartlara ulaştırabilmek için 32,7 milyon ABD doları tutarındaki Dünya Bankası kredisi kullanılarak 1985 yılında 1.Endüstriyel Eğitim Projesi başlatılmıştır. Bu proje kapsamına alınan 8 MYO'da tamamen yeni bir yapılanmaya gidilmiş, programlar geliştirilmiş, öğretim elemanlarının sayıları artırılarak bunlardan 199'u yurtdışında eğitilmiş ve laboratuvarları en son teknolojiyi içeren teçhizatla donatılmıştır(http://www.yok.gov.tr/egitim/endustriyel/myo_durumu.doc).

1989 yılında Dünya Bankası'ndan sağlanan 105,8 milyon ABD doları tutarındaki kredi ile II. Endüstriyel Eğitim Projesi başlatılmıştır. Türkiye

Cumhuriyeti Hükümeti tarafından 50 milyon dolar inşaat harcamaları taahhüt edilen 23 MYO'nun fiziksel imkanları, program bazında hazırlanan standart tasarım ilkeleri doğrultusunda projelendirilmiş ve inşaatlar tamamlanmıştır. Bu proje kapsamında bulunan MYO'ların atölye kadroları genişletilmiş ve öğretim elemanlarından 533'ü yurtdışında eğitilmiştir (http://www.yok.gov.tr/egitim/endustriyel/myo_durumu.doc).

Bu proje kapsamında yapılan çalışmalardan bir diğeri de, meslek yüksekokullarında uygulanan stajı Endüstriye Dayalı Eğitim Projesi (EDE) adı altında geliştirmek ve okul sanayi işbirliğini kuvvetlendirici çalışmaları artırmak olmuştur. Bu çalışmaların başında EDE yönetmeliğinin hazırlanması gelmektedir. 12 haftaya çıkarılan EDE uygulaması, proje kapsamında bulunan tüm okullar tarafından uygulanmaktadır.

Okullaşma oranının artırılması için, uygulanmakta olan programların % 30'unda ikinci öğretime geçilmiştir. Sanayinin ihtiyaç duyduğu programların yanında yöresel ihtiyaçları karşılamaya yönelik programların uygulanmasına da öncelik verilmektedir.

Meslek yüksekokullarının Türk yükseköğretim sistemi içindeki payı halen % 15 olup, dünya standartlarının oldukça altındadır. Bunda mesleki ve teknik eğitime yeterli fon ayrılabilmesi nedeniyle fiziki alanların artırılmamasının önemli bir rolü vardır. Genel kanının aksine, iki yıllık meslek yüksekokullarına öğrencinin itibar etmemesi diye bir husus söz konusu olmayıp, yegane sorun öğrencileri okutacak yeterli fiziki yapıların ve kapasitelerin yetersiz oluşudur. Bu nedenle MYO fiziki imkanlarının mevcut öğrenci sayılarına uygun biçimde geliştirme çalışmaları her üniversite bölgesinde devam etmektedir (www.yok.gov.tr).

Program geliştirme çalışmalarında istihdam boyutu öncelikle dikkate alınmaya başlanmıştır. Mesleki ve teknik yükseköğretimde okutulan tüm programların mesleki ve teknik ortaöğretimde okutulan programlarla olan ilişkileri, sorunları ve geliştirilme ihtiyaçları ile mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme

konuları 22-26 Şubat 1999 tarihinde yapılan 16. Milli Eğitim Şurası'nda görüşülerek karara bağlanmıştır.

Sağlanan önemli gelişmelerden birisi de, üniversite giriş sisteminde yapılan değişiklikle meslek lisesi öğrencilerinin meslek yüksekokullarına yönelmelerini sağlayacak teşvik tedbirlerinin alınmasıdır. Alınan bu tedbirlerle meslek yüksekokullarına gelen öğrenci profillerinde önemli değişiklik olmuştur. Şimdiye kadar % 36 civarında olan meslek lise çıkışlı öğrenci oranı 2000-2001 eğitim-öğretim yılında % 55'e çıkmıştır. 4702 sayılı Kanun ile mesleki teknik orta öğretim kurumunu bitirenlere, alanlarında sınavsız olarak meslek yüksekokullarında eğitim alma imkanı sağlamaktadır. Bu sayede meslek lisesini bitirdikten sonra çeşitli nedenlerle sistem dışına çıkan öğrenci sayısı da azalmış olmaktadır ve büyük bir başarıdır.

2001 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren 4702 sayılı kanun ile birçok yenilik ve en önemlisi mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçişe imkan tanınmasıdır. Bu kanunla, Mesleki ve Teknik orta öğretim mezunlarına çok büyük olanaklar sağlanmaktadır. Kanununun 18. Maddesi ile "Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilirler. Bu işyerlerinde alanında mesleki eğitim almış olanlar istihdam edilir" hükmü getirilerek, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının önünde büyük ufuklar açılmıştır (Öznel, 2003).

Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş

a) Sınavsız Geçişin Nedenleri

Mesleki-teknik eğitimde orta ve yükseköğretim kurumları arasında program bütünlüğünün ve devamlılığının sağlanması, Sınavsız Geçiş Projesi, mesleki ve teknik eğitimin sistemindeki yeniden yapılanma ihtiyacından dolayı ortaya çıkmıştır. Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, pazarların küreselleşmesi, iletişimin artması, bilgi alışverişinin ve ulaşımın kolaylaşması, serbest ticaret engellerinin kaldırılması

yönündeki gelişmeler ülkelerin ulusal ekonomilerini etkilemiş ve rekabeti ön plana çıkarmıştır. İşletmelerin ürettikleri çok çeşitli mal ve hizmeti zamanında ve kaliteli olarak teslim etmek konusunda daha duyarlı olmaları, teknolojiyi anlayan, uygulayabilen, verimli ve kaliteli mal ve hizmet üretebilen yüksek nitelikli iş gücünü, kaynakların etkili ve verimli kullanımını, en az kaynak kullanarak en çok yarar sağlama ilkesinin hayata geçirilmesini ön plana çıkarmıştır (MEB-YÖK, 2002-b: 1).

Sınavsız geçişin nedenlerinin anlaşılabilmesi, mesleki ve teknik eğitim sistemimizdeki yeniden yapılanma ihtiyacının nedenlerinin bilinmesi ile mümkündür. Mesleki ve Teknik Eğitim sistemimizde orta ve yüksek öğretim kurumları arasında bütünlük ve devamlılığın olmaması, kaynakların rasyonel olarak kullanılmasını engellemekte olduğundan, Mesleki ve Teknik Eğitim sisteminde önemli bir değişim ihtiyacını ortaya çıkartmıştır. 4702 sayılı Kanun ile gerçekleştirilen yeniden yapılanma modeli, önemli başarıları hedefleyen, mesleki ve teknik eğitim sistemimizde reform niteliğinde sonuçlara ulaşılabilecek düzenlemeler getirmektedir. Alanyazın incelendiğinde, sınavsız geçiş, 4702 sayılı Kanunun önemli bir parçası olarak görülmektedir.

Temel (1996) çalışmasında, Meslek liselerinde uygulanmakta olan programlar ile ilgili yükseköğretim kurumlarındaki programlar arasında bütünlük ve devamlılığı sağlayacak bir yapı kurulamadığını, Mesleki-teknik öğretimle ilgili fakülte ve yüksek okulların kaynağını teşkil edecek okulların tespit edilemediğini, Mesleki teknik lise mezunları aynı meslek ya da sanat dalında bir meslek yüksekokuluna girdiklerinde, ortaöğretimde aldıkları dersleri kredilendirilememekte olduğundan aynı dersleri tekrarlamak zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Bu durumun meslek yüksekokullarındaki eğitim seviyesinin yükseltilmesini engellemekte olduğunu bildirmiştir. Mesleki teknik eğitim sistemindeki bu karmaşıklık, kaynakların rasyonel olarak kullanılmasını engellemekte ve eğitim sistemimizde verimin düşmesine sebep olmaktadır. Ülkemizde de uluslararası rekabet koşullarına uyum sağlayabilecek mal ve hizmetlerin üretilmesinde görev alacak iş gücünün yetiştirilmesinde bugüne kadar uygulanmakta olan yaklaşımlardan daha farklı yaklaşımlara ihtiyaç olduğu ortaya

çıkıştır. Kaynakların kullanımında rasyonel olmak, verimliliği ve kaliteyi artırmak, Mesleki ve Teknik Eğitim sistemimizdeki yeniden yapılanma ile mümkündür.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında 2001-2002 öğretim yılı okullaşma oranlarının zorunlu sekiz yıllık eğitimde % 100, orta öğretimde genel liselerde % 40.5, meslek liselerinde % 34.5 olmak üzere % 75 ve yükseköğretimde ise % 31 olması hedeflenmiştir. Ülkemizin giderek artan mesleki-teknik eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'na yapılan planlamalarda; Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde olduğu gibi sistemin mesleki-teknik eğitim ağırlıklı bir yapıya kavuşturulması ve orta öğretimde okullaşma oranlarının genel eğitimde % 35, mesleki eğitimde % 65 olması öngörülmüştür. Ancak şimdiye kadar alınmış ve alınmakta olan tüm önlemlere rağmen plan hedeflerinin gerisinde kalmıştır (MEB-YÖK, 2002-b: 1).

Mesleki ve teknik eğitimin yükseköğretim boyutunun da gerek nicelik gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bir gerçektir. Sayıları her geçen gün artmakta olan Meslek Yüksekokulları (MYO) iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla, olumlu gelişmeler kaydetmeye devam etmektedirler. Mesleki ve teknik eğitimdeki okullaşma oranı henüz çağdaş ülkeler seviyesine çıkarılamamıştır. Halihazırda meslek yüksekokullarının örgün öğretimdeki payı % 24.2 toplam içindeki payı ise % 14.7 olup çok düşük düzeydedir. Bu oran gelişmiş ülkelerin çoğunda % 30'un üzerinde olup Avustralya'da % 66, Singapur'da % 63, Japonya'da % 44, ABD'de % 37'dir (MEB-YÖK, 2002-b: 2).

Yapılan araştırmalar 2000'li yıllarda iş dünyasının iş gücü ihtiyacının dörtte üçünün önlisans seviyesinde eğitimle yetiştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Ancak, ülkemizdeki iş gücünün ortalama % 77'si ilkokul/ilköğretim, % 15'i orta öğretim ve %8'i de yükseköğretim düzeyinde eğitim almıştır. Bu kadar düşük eğitim seviyesi ile Türk endüstrisinin gelişmiş ülkelerle rekabet etmesi mümkün değildir(MEB-YÖK, 2002-b: 2).

Değişim, gelişim ve ilerleme olması için işgücü eğitimi ön şarttır. Tarihin başlangıcından itibaren meslek grubu sayısı, işbölümü ve uzmanlaşma artmıştır. Bir işte başarılı olmanın şartı o iş ile ilgili yeterli eğitimi alma ile doğru orantılıdır. Eğitimsiz bir işgücünün motivasyonunu sağlamak çok güçtür (Kaplan, 2001:2).

Milyarlık sermayeyi, en modern makineleri kullanacak olan işgücüdür. İşletmelerin verimli ve karlı çalışmaları için işgücünün sürekli eğitimi gereklidir. Verimliliğin, kalitenin artırılması güvenli çalışmanın sağlanması ve en kısa sürede ekonomik üretebilmek için işgücü eğitimi gereklidir.

İşgücü eğitimini belli bir süre ile sınırlandıramayız. Teknoloji ilerlemekte ve yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Oluşan yeni ihtiyaçları karşılayabilmek için yeni metot ve teknikler gerekmektedir. Yeni metot ve tekniklerin uygulanmaması üretimde aksamalar meydana getirmektedir. İşgücü eğitimi sürekli olarak yapılmalıdır.

“Mesleki ve teknik eğitimdeki bilinen dar boğazları aşmak ve beş yıllık kalkınma planları ve hükümet programlarındaki plan hedeflerine ulaşabilmek için birçok çözüm önerisi geliştirilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır.

- a) Meslek yüksekokulu sayısının artırılması
- b) İkinci öğretime daha fazla öğrenci alınması
- c) Büyük illerde MYO kurulması
- d) Uzaktan öğretimin mesleki ve teknik eğitimde yaygınlaştırılması
- e) Dünya Bankası fonlarından istifade edilerek mesleki eğitim sisteminin geliştirilmesi
- f) İş dünyası ile ilişkilerin geliştirilmesi
- g) Vakıf üniversitelerinin daha fazla MYO açmaya teşvik edilmesi
- h) Vakıflara bir üniversiteye bağlı olmaksızın MYO açma olanağının tanınması” (MEB-YÖK, 2002-b: 2).

Her çalışmanın ve çözüm önerisinin dar boğazların aşılmasında ayrı bir yeri ve katkısı olduğu bir gerçektir. Ancak yapılan çalışmalar sonunda Mesleki ve Teknik Orta ve Yükseköğretim Kurumları Arasında Program Bütünlüğünün ve Devamlılığının Sağlanması Projesi veya diğer adıyla Sınavsız Geçiş Projesi'nin meslek yüksekokullarında okuyan öğrenci sayılarının artırılmasına ve dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranının yükseltilerek çağdaş ülkeler seviyesine yaklaştırılmasına önemli katkılarda bulunacağı değerlendirilmiştir. Bu projeye 1998 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu'nun oluşturduğu çalışma grupları ile başlanmış, bunların hazırladıkları öneriler tartışılarak geliştirilmiş ve yasa taslağı haline getirilerek Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yasalaşmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuştur. Tasarı, 4702 Sayılı Kanun olarak 10 Temmuz 2001'de yasalaşmış ve 24458 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, 3797 sayılı MEB'nin Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 4306 sayılı Sekiz Yıllık Eğitim Kanunu ile 3418 sayılı Kanunda değişiklik yapan; çerçeve niteliğindeki 4702 sayılı kanunun 2. Madde (e) bendi'nde 2547 sayılı kanuna eklenmek üzere; "mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokuluna yerleştirilirler" hükmü getirilmiştir.

b) Sınavsız Geçişin Amaçları

"Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları mezunlarının meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilmeleri, aşağıdaki amaçların gerçekleşmesine yardımcı olacaktır:

1. Ülkemizin sahip olduğu kaynakları verimli ve etkin bir şekilde kullanmak.
2. Mesleki ve teknik eğitimde, orta öğretimle yükseköğretim arasında bugüne kadar kurulamamış olan ilişkiyi kurmak ve güçlendirmek.

3. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarıyla yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretmen ve öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratmak.
4. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile meslek yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığını sağlamak.
5. Çağımızda kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek, iş hayatının ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ara kademe insan gücünü yetiştirmek.
6. Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırmak, daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlamak.
7. Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında ileri meslek eğitimi almalarını sağlamak.
8. Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebi azaltmak” (MEB-YÖK, 2002-b: 3).

c) Sınavsız Geçişin Ana İlkeleri ve Önemli Hususlar

Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB), bir veya daha fazla meslek yüksekokuluyla öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilmiş mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından oluşan eğitim bölgesidir. Her ilde en az bir METEB kurulabilir. METEB’lerde, çağdaş bilim ve teknolojideki değişme ve gelişmelere uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek üzere, bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumları, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilecektir. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki, meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilirler (MEB-YÖK, 2002-b: 4).

Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına yerleştirilip mezun olanlar, mezunların yüzde onundan az olmamak üzere ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapabileceklerdir. Meslek Yüksekokulu son sınıf veya mezun öğrencilerinin, Lisans eğitimine devam etmeleri için 2003 DGS’de 6759 lisans kontenjanı bulunmaktadır (Öznel, 2003).

“Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından birini bitirip de sınavsız geçişle herhangi bir meslek yüksekokulu veya açıköğretim önlisans programına girmek istemeyen öğrenciler, üniversite sınavlarına girmek ve kazanmak suretiyle arzu ettikleri lisans programlarına devam edebilirler. Başka bir ifade ile, mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından herhangi birini bitirip de METEB kapsamı dışındaki bir yükseköğretim programına girmek isteyen öğrenciler, üniversite giriş sınavlarına başvurmak ve sınavlarda başarılı olmak suretiyle fakülte ve yüksekokulların lisans programlarına devam edebilirler. Bu öğrencilerin yerleştirilmeleri mevcut ve yürürlükte olan usullere göre ÖSYM tarafından yapılmaya devam edilecektir” (MEB-YÖK, 2002-b: 4).

d) Sınavsız Geçiş Başvurma Koşulları

“Türkiye Cumhuriyeti veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) uyruklu olanlardan durumları aşağıdaki bentlerden birine uyanlar, Meslek Yüksekokulları ile Açıköğretim Önlisans Programlarına Sınavsız Geçiş (MSG) başvurabilirler:

- a) Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının son sınıfındaki öğrenciler veya bu okullardan mezun olanlar,
- b) Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının son sınıflarında beklemeli durumda bulunanlar,
- c) Mesleki yaygın eğitim kurumlarının meslek lisesi programlarını tamamlayarak mesleki ve teknik orta öğretim diploması alanlar,

- d) Lise mezunu olup telafi eğitimi sonunda mesleki ve teknik orta öğretim diploması alanlar,
- e) Açıköğretim lisesinin mesleki ve teknik eğitim programlarından mezun olanlar,
- f) Ortaöğrenimlerini yabancı ülkelerde yapanlardan durumları yukarıdaki bentlerden birine uyanlar” (MEB- YÖK, 2002-b: 4).

Tablo 2. Mesleki Teknik Orta Öğretimde Öğrenci Sayıları

Eğitim-Öğretim Yılı	Öğrenci Sayısı
2000-2001	902.715
2001-2002	947.358
2002-2003	981.224

Kaynak: Öznel, E. “İnceleme” http://www.yok.gov.tr/duyuru/meslek_okullari.doc

Mesleki ve Teknik Eğitim sistemimizde kayıtlı orta öğretim öğrenci sayıları yıllara göre artış gösterdiği gözlemlenmektedir. Öğrenci sayısındaki bu artışın önümüzdeki dönemlerde de artarak devam etmesi beklenmektedir.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları dışında kalan orta öğretim kurumlarından mezun olanlar ile bu kurumlardan mezun olabilecek durumda olanlar, meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız geçiş için başvuramazlar. Mesleki ve teknik orta öğretim kurum mezunlarının diplomalarında yazılı olan alan/kol/bölüm MSG Kılavuzu Tablo-1’de belirtilen yükseköğretim programlarında yer almıyorsa bu adaylar meslek yüksekokulları ve açıköğretim önlisans programlarına sınavsız geçiş yapamazlar.

Türk Cumhuriyetleri ve akraba toplulukları ile diğer ülkelerden gelecek olan mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun yabancı uyruklu adayların, kendi alanlarındaki meslek yüksekokulları ve açıköğretim önlisans programlarına yerleştirilmeleri, bu cumhuriyetler, akraba toplulukları veya diğer ülkeler ile T.C

Yükseköğretim Kurulu arasında imzalanacak anlaşma hükümlerine göre yapılacaktır (MEB-YÖK, 2002-b: 5).

e) Sınavsız Geçişle İlgili Temel İlkeler ve Yerleştirme Esasları

4702 Sayılı Kanun uyarınca mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olacakların/olanların istedikleri taktirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız olarak yerleştirme işlemleri ÖSYM tarafından yürütülmektedir.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş (MSG), öğretim yılı sonunda sınavsız olarak önce genel yerleştirme, sonra ek yerleştirme olmak üzere iki defa uygulanacaktır. Genel yerleştirmede sadece meslek yüksekokulları ve açıköğretim önlisans programlarına sınavsız geçiş hakkı olanların yerleştirilmeleri yapılacaktır. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumu mezunu olmayan genel lise mezunları (fen lisesi, anadolu lisesi vb.) genel yerleştirme için meslek yüksekokulları programları arasında tercih yapamayacaklardır(MEB-YÖK, 2002-b: 5).

Ek yerleştirme, sınavsız yerleştirme yapılan meslek yüksekokullarında kayıtlar tamamlandıktan sonra boş kalan kontenjanlar için yapılacaktır. Ek yerleştirmede meslek yüksekokulları programlarına sınavsız geçiş hakkı olan adaylara öncelik tanınacak kontenjanlar dolmazsa genel lise mezunlarından 105,000 (160,000) ve daha fazla ÖSS puanı alan adaylar yüksek puan alanlardan başlamak üzere yerleştirilebilecektir. Genel yerleştirme sırasında açıköğretim programları dışında sınavlı veya sınavsız bir yükseköğretim programına yerleştirilen adaylar, ek yerleştirmeye başvuramayacaklardır (MEB-YÖK, 2002-b: 5).

MSG'de mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olacaklar/olanlar, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın

programların uygulandığı belirlenen meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına MSG Kılavuzunda belirtilen önceliklere göre bilgisayar ortamında objektif olarak yerleştirilmektedir (MEB-YÖK, 2002: 6).

Adayların meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız geçiş işlemlerinde kullanılacak mesleki orta öğretim başarı puanları (MOBP), MSG Kılavuzunun ilgili bölümünde açıklandığı gibi hesaplanacaktır.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının hangi alan/kol/bölümlerinden mezun olacak/olan adayların sınavsız olarak meslek yüksekokullarıyla açıköğretim önlisans programlarına yerleştirilebilecekleri MSG Kılavuzu Tablo-1’de yer almaktadır. MSG’de adaylar öncelikle, varsa kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi (METEB) içinde yer alan meslek yüksekokullarına yerleştirileceklerdir.

“2002-2003 öğretim yılı için meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına adaylar;

- a) Mezuniyet yılları,
- b) Öğrenim süreleri,
- c) Okul türleri,
- d) METEB’leri,
- e) Mesleki ve teknik orta öğretimi bitirme yılına göre hesaplanan MOBP’leri,
- f) Sınavsız yerleştirilip öğrenim görmek istedikleri yükseköğretim önlisans programları ile ilgili tercihleri,
- g) Yükseköğretim önlisans programlarının kontenjanları ve koşulları göz önünde tutulmak suretiyle sınavsız olarak yerleştirileceklerdir” (MEB-

YÖK 2002-b: 6).

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları dışında kalan orta öğretim kurumlarından mezun olan adaylar (genel lise mezunları), meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız yerleştirme için başvuramazlar.

Özürü adaylar kendi alanlarındaki bir yükseköğretim önlisans programına yerleştirileceklerinden, bu adayların yerleştirilmeleri sırasında diğer adaylardan farklı bir uygulama yapılmayacaktır. Bu durumdaki adayların, yükseköğretim önlisans programlarından tercih yaparken hem kendi özür durumlarını hem de ilgili yükseköğretim önlisans programlarının koşullarını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir (MEB-YÖK, 2002-b: 6).

Sınavsız geçişte göz önünde tutulacak Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB), meslek yüksekokullarıyla bu okulların koşul ve kontenjanları ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır. Bu kılavuzda, sınavsız geçiş için yapılacak tercihler ve yerleştirmede uygulanacak kurallar ile ilgili ayrıntılı açıklamalar da bulunmaktadır. 2002-2003 öğretim yılında ilk kez adaylara istedikleri takdirde 24 tercihi de bir tablodan yapabilmeleri olanağı sağlanmıştır.

ÖSS'ye başvurmuş olan mesleki ve teknik orta öğretim kurumu çıkışlı adaylar, sınavda başarısız olsalar veya sınava girmeseler bile, kendi alanlarındaki, sınavsız geçiş programlarından tercih yapabileceklerdir. ÖSS'ye girerek geçerli ÖSS puanı almış mesleki ve teknik orta öğretim kurumu çıkışlı adaylar ise tercihlerini hem sınavsız geçiş programlarından hem de diğer yükseköğretim programlarından yapabileceklerdir. Sınavsız geçiş sisteminde yetenek sınavı ile yerleştirme yapılmayacak, tüm yerleştirmeler ÖSYM tarafından yapılacaktır. Yabancı dilde eğitim-öğretim yapan üniversitelere bağlı MYO'larla ilişkilendirilen MTOÖ okullarındaki eğitim-öğretim dili Türkçe olacaktır (MEB-YÖK, 2002-b: 7).

f) Açıköğretime Yerleştirme Esasları

Açıköğretim metodu ile önlisans eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının sayısı ve adaylara sundukları seçenekler her geçen gün artmaktadır. Anadolu Üniversitesi'ne bağlı olan Açıköğretim Fakültesi, lisans programları yanında yıllardır çok başarılı bir şekilde önlisans programları da uygulamaktadır. Yıllara göre değişmekle beraber halihazırdaki açıköğretim önlisans programlarında 150-200 bin arasında, her yaştan öğrenci öğrenim görmektedir. Açıköğretim önlisans programları, özellikle bir iş yerinde çalışmakta olup da aynı zamanda meslek yüksekokulu öğrenimine devam etmek isteyen mesleki ve teknik orta öğretim kurumu mezunlarına çok büyük imkan ve kolaylıklar sağlamaktadır (MEB, YÖK, 2002:7).

g) Sınavsız Geçişten Yararlanacak Mesleki Ve Teknik Orta Öğretim Okulları

1. “Milli Eğitim Bakanlığı’na Bağlı Tüm Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Okul ve Kurumları:

Endüstri Meslek Lisesi, Teknik Lise, Anadolu Meslek Lisesi, Anadolu Teknik Lisesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi, Kız Meslek Lisesi, Meslek Lisesi, Kız Teknik Lisesi, Anadolu Kız Meslek Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi, Anadolu Kız Teknik Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi, Anadolu Mahalli İdareler Meslek Lisesi, Anadolu Ticaret Meslek Lisesi, Anadolu Dış Ticaret Meslek Lisesi, Anadolu Sekreterlik Meslek Lisesi, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Anadolu İletişim Meslek Lisesi, Anadolu Aşçılık Meslek Lisesi, Anadolu Ticaret Lisesi, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Mahalli İdareler Meslek Lisesi, Sekreterlik Meslek Lisesi, Çok Programlı Lise (Mesleki ve Teknik Orta Öğretim), Açıköğretim Lisesi (Mesleki ve Teknik Orta Öğretim), İmam Hatip Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi, Ortopedik Engelliler Çok Programlı Lise, İşitme Engelliler Çok Programlı Lise, Anadolu Sağlık Çok Programlı Lise.

2. Diğer Bakanlıklara ve Kurumlara Bağlı Meslek Liseleri:

Sağlık Meslek Lisesi, Spor Meslek Lisesi, Meteoroloji Meslek Lisesi, Anadolu Meteoroloji Meslek Lisesi, Ziraat Teknik Lisesi, Adalet Meslek Lisesi, Tarım

(Ziraat) Meslek Lisesi, Tapu Kadastro Meslek Lisesi, Anadolu Tapu Kadastro Meslek Lisesi, Anadolu Aşçılık Meslek Lisesi, Meteoroloji Teknik Lisesi, Demiryolu Meslek Lisesi, Konservatuar.

3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Okulları.
4. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Toplulukları Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Okulları” (MEB-YÖK, 2002-b: 9).

h) Sınavsız Geçiş Yapılabilecek Meslek Yüksekokulları

- a) “Devlet Üniversiteleri Tarafından Kurulan Meslek Yüksekokulları:

Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulları, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulları, Teknik Programları Uygulayan Meslek Yüksekokulları, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları, Adalet Meslek Yüksekokulları, Tapu Kadastro Meslek Yüksekokulları, Denizcilik Programlarını Uygulayan Meslek Yüksekokulları.

- b) Vakıf Üniversiteleri Tarafından Kurulmuş Olan Meslek Yüksekokulları.
- c) Bir Üniversite veya Yüksek Teknoloji Enstitüsüne Bağlı Olmaksızın Vakıflar Tarafından Kurulan Meslek Yüksekokulları (4702 Sayılı Kanun vakıflara bu olanağı tanımıştır.)

Vakıf üniversiteleri tarafından kurulan meslek yüksekokulları ile bir üniversiteye bağlı olmaksızın vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulları da aynen devlet meslek yüksekokullarında olduğu gibi sınavsız geçişle öğrenci alacaklardır. Bu meslek yüksekokullarına yapılacak yerleştirmeler, ÖSYM tarafından merkezi olarak yapılmaya devam edilecektir. Sınavsız geçişle kontenjanlarını dolduramayan vakıf meslek yüksekokulları ek yerleştirmeye öğrenci alabileceklerdir. Ek yerleştirmede öncelik mesleki ve teknik orta öğretim mezunlarındadır. Ancak kontenjanlar dolmadığı takdirde 105,000 (160,000) ve daha fazla ÖSS puanı alan genel lise mezunları da başvurabileceklerdir.

- d) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meslek Yüksekokulları
- e) Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Önlisans Programları” (MEB-YÖK, 2002-b: 10)

f) Dikey Geçiş Esasları (DGS)

Sınavsız olarak meslek yüksekokulu ve açıköğretim önlisans programlarına devam ederek mezun olan öğrencilere ayrılacak kontenjanlara göre, alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapabilmeleri imkanı sağlanmıştır.

Meslek yüksekokulu mezunları, dikey geçiş için örgün lisans programlarına başvurabileceği gibi açıköğretim lisans programlarına da başvurabilirler. Hangi meslek yüksekokulu ve açıköğretim önlisans programlarından hangi lisans programlarına dikey geçiş yapılacağı ve bu programlara ayrılacak kontenjanlar, her yıl üniversitelerin görüşleri de alınmak suretiyle Yükseköğretim Kurulu tarafından saptanacak ve Dikey Geçiş Sınavı (DGS) Kılavuzu ile yayınlanacaktır. Dikey Geçiş Yönetmeliği'nde belirlenen koşullara uyan ve başvuruları kabul edilen adaylar, sözel ve sayısal bölümlerden oluşan bir yetenek sınavına alınırlar. Adaylar, yetenek sınavından elde ettikleri puanlar ile meslek yüksekokulu veya açıköğretim önlisans programlarındaki akademik not ortalamalarına ve tercihlerine göre ÖSYM tarafından uygun lisans programlarına yerleştirilirler (MEB-YÖK, 2002-b:8).

Lisans öğrenimine başlama hakkını elde eden öğrencilere, üniversitelerince Lisans Öğrenimine Hazırlık Programı uygulanır. Bu programda öğrenciye, birinci ve ikinci sınıflardan eksik olduğu alanlarda ders sorumluluğu yüklenir. Lisans Öğrenimine Hazırlık Programının süresi en çok iki yarı yıldır. Ancak öğrencilerin okudukları derslerin özellikleri, yıllık ders programları, öğretim elemanları ve hazırlık programındaki durumları dikkate alınarak Lisans Öğrenimine Hazırlık Programının süresi istisnai olarak bir yarıyıl daha uzatılabilir. Bunun sonunda başarılı olan öğrencilerin yerleştirildiği lisans programının üçüncü sınıfına kayıtları yapılır. Lisans Öğrenimine Hazırlık Programı süresinde öğrenciler tüm öğrencilik haklarından yararlanırlar (MEB-YÖK, 2002-b: 8).

Meslek yüksekokulu mezunları ile açıköğretim önlisans programlarından mezun olanlar, arzu ettikleri takdirde kendi alanlarındaki açıköğretim lisans programlarına başvurabilirler. Burada herhangi bir kontenjan sınırlaması olmayıp

açıköğretim lisans programlarına dikey geçiş yapmak isteyen adayların DGS'ye girmelerine gerek yoktur. Bu adaylar, kendi alanlarındaki açıköğretim lisans programlarına doğrudan kayıt hakkı elde ederler. Farklı alanlardan mezun olanlara "Lisans Öğrenimine Hazırlık Programı" uygulanır. Açıköğretim lisans programlarına başvuru ve kayıt koşulları programı yürüten ilgili üniversite tarafından belirlenerek adaylara duyurulur (MEB-YÖK, 2002-b: 8).

i) MYO - MTOÖ Okullarının İlişkilendirilmesi

4702 Sayılı Kanun'un her ilde en az bir METEB kurulur hükmü gereğince 2002-2003 eğitim- öğretim yılı için, 81 ilde birer olmak üzere toplam 81 METEB kurulmuştur. Gelecek yıllarda İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa gibi MTOÖ okulu ve öğrenci sayılarının çok fazla olduğu büyük illerde birden fazla METEB kurulması düşünülmektedir. Bu suretle bu illerde eğitim-öğretimin planlaması, MYO-MTOÖ ilişkilendirilmesi ve program bütünlük ve devamlılığının sağlanması gibi konuların daha kolaylıkla yapılabileceği değerlendirilmektedir. Anılan illerde yeterli MYO olmayışı ilişkilendirilmede büyük zorluklar yaratmıştır (MEB-YÖK, 2002-b: 10).

2002-2003 eğitim-öğretim yılında 81 METEB'de 348 mesleki ve teknik orta öğretim okulu 140 meslek yüksekokulu ile ilişkilendirilmiştir. İlişkilendirmede program bütünlüğü ve devamlılığı ilkesi en temel unsur olarak dikkate alınmıştır. İlişkilendirilen 348 MTOÖ okulu gerek donanımları ve gerekse öğretim elemanları bakımından yüksek nitelikli okullardır. Diğer MTOÖ okulları da bir plan dahilinde METEB'lerdeki MYO'larla ilişkilendirilecektir (MEB-YÖK, 2002-b: 11).

MTOÖ-MYO ilişkilendirilmesinde 2002-2003 eğitim-öğretim yılına mahsus olmak üzere birkaç istisna hariç, ilişkilendirilmede sadece illerdeki MTOÖ okulları dikkate alınmıştır. Gelecek yıllarda ulaşım sorunu olmayan, ilişkilendirildiği MYO'larına yakın büyük ilçelerdeki MTOÖ okulları da ilişkilendirilmede dikkate alınacak ve bu suretle daha fazla MYO kontenjanı yaratılmış olunacaktır. MYO-MTOÖ ilişkilendirilmelerine, devlet üniversitelerine bağlı MYO'larla birlikte arzu eden vakıf üniversitelerinin MYO'ları da katılmış bulunmaktadır. İlişkilendirilen

MYO ve MTOÖ okulları birbirleri ile her alanda çok yakın bir işbirliği içinde olacak, tüm gayretler ve olanaklar eğitim-öğretime yönlendirilecektir (MEB-YÖK, 2002-b: 8).

METEB'lerde ilişkilendirilmiş bulunan MTOÖ okul ve kurumları ile MYO'lar birbirlerinin olanaklarından azami şekilde yararlanmak için planlama yapacaklardır. Yararlanılacak alanlar ise Fiziki mekanlar, Derslikler, anfiler, salonlar, Atölye ve laboratuvarlar, Mediko sosyal alanlar, Sportif ve kültürel alanlar, Öğretim elemanları gibi kaynaklardan oluşmaktadır.

j) MYO-MTOÖ Yönetim İlişkileri

İlişkilendirme organik bağ, entegrasyon ve bir yönetim bütünlüğü anlamı taşımamaktadır. Her okul (MYO-MTOÖ) bağlı oldukları kurumlar tarafından kendi kanun, yönetmelik, kural ve usullerine uygun olarak yönetilmeye devam edilecektir. İlişkilendirilen MYO ve MTOÖ okul müdür ve yöneticileri birbirlerinin amiri-memuru durumunda değildir. Tüm yönetim faaliyetlerinde paylaşma, ortak yönetim ve ortak ideal anlayışı hakim olmalıdır. Ülkemizin atıl kaynaklarının harekete geçirilmesi ve kıt kaynaklarının etkin bir şekilde paylaşımı ile mümkündür (MEB-YÖK, 2002).

İlişkilendirilen MYO-MTOÖ okullarının yönetimi ve birbirleriyle olan ilişkilerinde yapılan protokoller geçerli olacaktır Bununla birlikte her şeyin protokollerle çözülemeyeceği gerçeğinden hareketle, iyi niyet, ortak ideal ve anlayış mekanizmalarının da yoğun bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir. Çok sayıda MTOÖ kurumuyla ilişkilendirmenin yapıldığı, dolayısıyla çok sayıda öğrencinin eğitim-öğretim gördüğü büyük METEB'lerde, Üniversite Rektörlüklerinin veya Meslek Yüksekokulu Koordinasyon Komitelerinin, koordinatör / sorumlu meslek yüksekokullarına, il-ilçe Mili Eğitim Müdürlükleri'nin de, MTOÖ okullarına yardımcı ve destek olmaları, yönetim aksaklıklarını en aza indirecektir (MEB-YÖK, 2002-b: 12).

k) MYO-MTOÖ İşbirliğinde Eğitim-Öğretim

İlişkilendirilen MTOÖ okullarındaki MYO öğrencilerinin tüm eğitim-öğretiminden ilgili meslek yüksekokulu müdürü sorumludur. Meslek yüksekokulu müdürü bu sorumluluklarının bir bölümünü mekanlarını paylaştığı ve öğretim elemanlarını istihdam ettiği MTOÖ okulu müdürü ile müştereken yerine getirecektir. Bunun nasıl olacağı iki okul müdürü arasında yapılacak protokolle belirlenecektir. Bununla beraber her şeyin protokollerle çözülemeyeceği, protokole bağlanamayacağı ve önceden düşünülmeyen bazı sıkıntıların ortaya çıkabileceği de bir gerçektir. Ancak uygulama başladıktan sonra görülebilecek bu hususların MYO ve MYOÖ okul müdür ve yöneticilerinin yüksek görev anlayışı ve birbirleri ile kuracakları yakın ve samimi işbirliği sayesinde çözülebileceği beklenmektedir(MEB-YÖK, 2002-b: 12).

Eğitimin tüm aşamalarında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda belirtilen eğitimin temel ilke ve kuralları esas kabul edilecektir. METEB'lerde eğitim-öğretim planlamasında tam gün, tam yıl prensibi uygulanacaktır. Gerekirse cumartesi, pazar günleri de eğitim-öğretim yapılabilir. MYO eğitiminin gerçekleştirildiği MTOÖ okullarında, MYO ve MTOÖ öğrencileri aynı zamanda ve mekanlarda eğitim görmeyeceklerdir. Pedagojik olarak da uygun olmayan ve disiplin sorunları da yaratabilecek olan bu durumun önlenmesi için MTOÖ okullarındaki MYO eğitimi, orta öğretim öğrencilerinin eğitiminin tamamlanmasından sonra gerçekleştirilecektir. Bunun saatleri her METEB'deki MYO-MTOÖ okullarının yöneticileri tarafından beraberce saptanacak ve yapılacak protokolde belirtilecektir. METEB'lerde mesleki eğitimin yönetiminde sanayi, kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla çok yakın işbirliği içinde olunarak onların azami yardım ve desteği sağlanacaktır (MEB-YÖK, 2002).

Ders dağılımında uzmanlıklar dikkate alınmak kaydıyla, dersler öncelikle MYO öğretim elemanlarına dağıtılmalı, daha sonra meslek lisesi öğretmenlerine dağıtım yapılmalıdır. Uzmanlık alanı ve ders yükü müsait olan MYO öğretim elemanlarının, ihtiyaç duyulması halinde meslek liselerindeki bazı derslere girmelerinin faydalı olabileceği düşünülmektedir. İlke olarak teorik derslerin MYO

öğretim elemanları tarafından, uygulamalı derslerin ise ağırlıklı olarak MTOÖ okulları öğretmenleri tarafından verilmesi planlanmalıdır (MEB-YÖK, 2002-b:12).

MTOÖ okullarında MYO eğitimi gerçekleştiren MYO öğrencilerinin üniversite öğrencisi olduklarını vurgulayacak alt yapılarının sağlanması oldukça önemli bir konudur. Bu nedenle eğitim-öğretimin imkanlar ölçüsünde meslek yüksekokulları ve bağlı bulunduğu üniversitenin öğretim elemanları ve tesislerinden yararlanarak yapılması tercih edilmelidir. Ortak derslerin ve tüm kültürel ve sportif etkinliklerin MYO'da veya bağlı olduğu üniversite tesislerinde gerçekleştirilmesi, bu amaca önemli ölçüde katkıda bulunacak uygulamalar olarak değerlendirilmelidir (MEB-YÖK, 2002: 13).

Meslek yüksekokulları ile ilişkilendirilerek MYO eğitimi yapılan MTOÖ okullarında ders vermekte görevlendirilen öğretim elemanı, öğretmenler ve öğrenciler bağlı oldukları kurumların disiplin yönetmeliğine tabi olacaklardır. Bununla beraber eğitim-öğretim yapılan kurumun çalışma ve iş güvenliği ile ilgili kurallarına da uymaları esas olacaktır. Sınavsız geçiş sisteminin, mesleki ve teknik orta öğretim okul ve kurumlarında halihazırda okuyan öğrencilere, mezunlara, ailelerle, okullara tanıtılmasında büyük yarar görülmektedir. Her seviyedeki yöneticilerin bu önemli konuya eğilmeleri sadece meslek yüksekokullarına değil meslek liselerine olan yönelmeyi de büyük ölçüde olumlu yönde etkileyecektir (MEB-YÖK, 2002).

1) MEB-YÖK Çerçeve İşbirliği Protokolü

METEB'lerdeki MYO'ları ile ilişkilendirilen MTOÖ okulları arasındaki işbirliği Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı arasında meslek yüksekokullarının mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarından yararlanma esaslarını düzenleyen çerçeve işbirliği protokolü esaslarına göre yapılacaktır (MEB-YÖK, 2002).

m) Akademik Konularda İşbirliği Konuları

Mesleki teknik orta öğretim kurumları ile Meslek yüksekokullarının akademik konulardaki ilişkileri; “Eğitim-Öğretim programları, Eğitim-Öğretimin planlanması ve koordinasyonu, Eğitim-Öğretimin gözetim ve denetimi, öğretim elemanlarının seçimi ve görevlendirilmesi, program bütünlüğü ve devamlılığını artırma çalışmaları, gelecek yılın programları” konularını kapsamaktadır.

n) İdari Konularda İşbirliği Konuları

MTOÖ okullarının olanaklarından yararlanma esasları:

Fiziki mekanlar, Derslikler, Atölye-Laboratuvarlar, Kantin-kafeterya, Spor alanları, Kültürel alanlar, Sağlık, Güvenlik (MEB-YÖK, 2002-b: 14).

o) Disiplin Konularında İşbirliği Konuları

Eğitim-Öğretimlerini MTOÖ okullarında gerçekleştirecek olan MYO öğrencilerine Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği uygulanacak ancak bulunan kurumun disiplin yönetmeliği ve uygulamalarına saygılı olunacaktır. Çok fazla dikkat ve hassasiyet isteyen bu konuda koordinatör MYO yöneticileri ile nezdinde MYO eğitim-öğretimi gerçekleştirilen MTOÖ okul müdür ve yardımcılarının sabırlı ve anlayışlı olmaları beklenmektedir (MEB-YÖK, 2002).

p) Mali Konularda İşbirliği Konuları

“Yöneticilere yapılacak ödemeler, öğretim elemanları ek ders ücretleri, destek hizmetlerinde görevli personele yapılacak ödemeler, kullanılacak mekanlarda sarf edilen temizlik, elektrik, su ve yakıt masrafları, kullanılan makine ve teçhizatın bakım ve onarımına yapılacak katkılar, temrinlik malzemenin tedariki” (MEB-YÖK, 2002).

q) Diğer Konulardaki İşbirliği Konuları

“Yönetim, denetim, sosyal-kültürel etkinlikler, toplantı, konferans, seminerler” (MEB-YÖK, 2002).

r) Ortaöğretimde Meslek Kazandırma ve Meslek Yüksekokulları ile Koordinasyon

Örgün düzeydeki mesleki eğitimde ortaokul üzerine 3 ve 4 yıllık mesleki eğitim programları uygulanmaktadır. 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu kapsamında; meslek lisesi öğrencileri, teorik derslerini okulda, uygun eğitim ortamı bulunduğu ise 5. dönemden itibaren pratik eğitimlerini haftada 3 gün süre ile işletmede görmektedirler.

Ülkemizin 2000’li yıllarda ihtiyaç duyacağı, çağdaş bilim ve teknolojinin gereklerine uygun, toplumumuzun ve iş hayatımızın ihtiyaçlarına dayalı teknik ara insangücünü yetiştirmek en önemli ve öncelikli hedeftir. Ara insangücü işçiden-mühendise kadar uzanan farklı görev ve statülerde işbirliği içinde çalışacak elemanları kapsamaktadır. Bu elemanların yetiştirilmesinde iş hayatı ile mesleki teknik ortaöğretim okulları ve meslek yüksekokulları arasında işbirliği ve koordinasyonun kurumsallaştırılması gerekmektedir. Böylece; eğitim programları arasında tutarlılık ve devamlılık olacak, tekrarlar önlenerek, planlama, uygulama ve değerlendirmede bütünlük sağlanacaktır. Bunun için eğitim ortamları, eğitim araçları, program ve eğitim personeli, eğitim ekonomisi, eğitim planlaması gibi kavram, kural ve standartlar, yeniden değerlendirilerek tespit edilmelidir.

Eğitim/öğretimin kalitesi genellikle, sistemin girdilerinin (öğretim elemanı, öğrenci, eğitim kaynakları vb.) mükemmelliğine; eğitime, öğrenme ve değerlendirme sisteminin etkinliğine, sistemin çıktılarının başarısına (öğrenci mezuniyet oranları, mezunların iş bulma olanakları, vb.) bağlıdır (Köksoy 1998: 39).

s) Meslek Yüksekokullarına Gelen Öğrenci Profilleri

Meslek Yüksekokullarına kayıtlı öğrenci profilini sınavsız geçiş öncesi ve sonrası dönemler olarak, iki aşamada incelenmesi gerekmektedir. 2000-2001 öğretim yılında meslek yüksekokullarına giren öğrencilerin ancak % 40'ı meslek ve teknik lise mezunu iken, 2001-2002 öğretim yılından itibaren Sınavsız geçiş ile öğrencilerin % 90'lara yakını meslek ve teknik lise mezunu olması Mesleki Teknik Eğitim Sisteminde bütünlüğe doğru bir yönelme ve gelişmenin olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Mesleki ve Teknik Lise çıkışlı yeni mezunların örgün öğretim programlarına yerleşenlerin sayıları

Yıl	Önlisans	Lisans
1998	6.655	7.428
1999	13.428	10.294
2000	13.299	8.225
2001	14.019	7.914
2002	68.503	8.003
1998'e göre 2002 artış oranı (%)	1029,3	107,7

Kaynak: Öznel, Erdoğan. İnceleme, 2003, Ankara.

1998-2002 yılları arasındaki Mesleki ve Teknik Lise çıkışlı yeni mezunların önlisans öğretim programlarına yerleşenlerin sayıları incelendiğinde, sınavsız geçiş ile birlikte çok büyük oranda Meslek Yüksekokullarına yöneldikleri gözlemlenmektedir. Sınavsız geçiş ile mesleki teknik eğitim sistemimizde alan dışına çıkan kayıpların azaldığı görülmektedir.

t) Staj / Endüstriye Dayalı Eğitim

Bütün meslek yüksekokullarında ve tüm programlarda staj veya endüstriye dayalı öğretim uygulaması vardır. Bireyin gelecekteki çalışacağı iş ortamına uygun

koşullarda öğrenim görmesine fırsat veren ve okullardaki eğitimi tamamlayan bir uygulama olarak bu konunun üzerinde önemle durulmaktadır. İş başında veya işle bütünleşik eğitimi sağlayan staj veya endüstriye dayalı öğrenimin kuvvetlenmesi için okul sanayi işbirliğinin geliştirilmesi önem taşımaktadır (MEB-YÖK, 2002).

Problem Cümlesi

Mesleki teknik orta öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş uygulaması ve kurumlar arası işbirliği hakkında, meslek yüksekokulu yöneticilerinin görüşleri ve değerlendirmeleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Meslek Yüksekokulu Yöneticilerinin,

- a) Sınavsız geçiş uygulamasının amaçlarına,
- b) Sınavsız öğrenci kabulüne,
- c) Sınavsız yerleştirmede esas alınan kriterlere,
- d) Sınavsız yerleştirilen öğrencilerin yüksekokullarındaki başarı durumlarına,
- e) Sınavsız yerleştirilen öğrencilerin, sahip oldukları ön bilgilerin yeterlik durumlarına,
- f) ÖSS ile yerleştirilen öğrencilerin, sahip oldukları ön bilgilerin yeterlik durumlarına,
- g) Sınavsız geçiş ile ve ÖSS ile yerleştirilen öğrencilerin, yüksekokullarındaki başarı düzeyi farklılıklarının anlamlılık durumuna,
- h) Meslek yüksekokullarındaki fiziki altyapı ve öğretim elemanı sayısının yeterlik durumuna,

ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Mesleki Teknik Orta Öğretim Kurumu ile ilişkilendirilen Meslek Yüksekokulu Yöneticileri;

- a) Kaynakların ortak kullanımı ile ilgili,
- b) Akademik,
- c) Yönetimsel,
- d) Disiplin ile ilgili,
- e) Finansal,

konularda, kurumlar arası işbirliği ilişkilerini, nasıl değerlendirmektedir?

Tanımlar

DGS: Dikey Geçiş Sınavı

Meslek Yüksekokulu (MYO): Belirli bir mesleğe yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan en az dört yarıyıl eğitim öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumu.

Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumları (MTOÖ): İlköğretime dayalı en az üç yıllık eğitim veren mesleki ve teknik orta öğretim kurumları.

METEB: Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi.

MSG: Sınavsız Geçiş Başvuru Klavuzu

Sınırlılıklar

Araştırma, 2002-2003 öğretim yılında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan vakıf ve devlet üniversitelerinin Meslek Yüksekokullarında yönetici olarak görev yapan kişilerle sınırlıdır.

Araştırmanın Önemi

4702 sayılı Kanun ile Meslek Yüksekokullarına 2002-2003 öğretim yılından itibaren sınavsız olarak öğrenci kabul edilmektedir. Meslek yüksekokullarına gelen öğrenci kaynağında önemli oranda değişiklik yapılarak mesleki ve teknik orta ve yüksek öğretim sistemimizde reform niteliğinde gelişmeler yaşanmaktadır.

Mesleki ve Teknik Eğitim sistemimizdeki her düzeydeki kaynağın etkin kullanılması, kaliteli bir eğitim ortamını oluşturur. 4702 sayılı kanun ile mesleki teknik eğitim sistemimizde kaynakların rasyonel kullanılması amacıyla yüksek öğretim ile orta öğretimde, kurumlar arası işbirliği sağlayacak tedbirler alınmıştır. Bu işbirliğinin ülke çapında yaygınlaşması ile verimlilik artacaktır.

İş dünyası, Meslek Yüksekokulları hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Meslek Yüksekokulları da kendisini iş dünyasına yeterince tanıtamamaktadır.

Meslek Yüksekokullarının temel amacı endüstri ve hizmet sektörlerinin ihtiyacı olan ara insan gücünü yetiştirmektir. İş dünyasının, personel ihtiyaçlarını karşıladığı kurumlar yüksek okullardır. Bu çalışmada, Meslek Yüksekokulları ve yapıları ile ilgili bilgiler bulunmakta olup, iş dünyasına meslek yüksekokulları hakkında detaylı bilgiler verilmektedir.

Araştırmanın alanyazına, Mesleki teknik eğitim sistemimizdeki yeni yapısal düzenlemeyi betimleyecek olması açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırmanın sonuçları, konunun yeniden ele alınmasında ilgili ve yetkili kişilere yardım edebilecek bilgileri içermesi bakımından önemlidir.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin elde edilmesi, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ile ilgili bilgiler verilmektedir.

Bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2002-2003 öğretim yılında Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan üniversitelerinin meslek yüksekokullarında görev yapan 438 yöneticiden oluşmaktadır.

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde \pm %5 duyarlılık için $Z=2$ güven düzeyinde $p=0.5$ ve $q=0.5$ olarak seçilmiştir (ki bu örnek çapının belirlenmesinde en katı oranlardır). Örneklem büyüklüğünün belirlenmesi için,

$$n = \frac{N \times z^2 \times p \times q}{N \times d^2 + z^2 \times p \times q}$$

formülünden yararlanılmıştır. (bkz. Yamane 116-118: 2001)

Burada;

N : Evren

z : güvenirlilik düzeyi

d : duyarlılık (örnekleme hatası)

p ve q : gerçekleşme ve gerçekleşmeme olasılığını göstermektedir.

Çalışmamızda $N=438$, $z=2$, $d=\pm 0.05$, $p=0.5$ ve $q=0.5$ olarak alınmıştır. Evrenden araştırma için alınacak örneklemin büyüklüğü aşağıdaki formül ile hesaplanmıştır.

Bu değerler yerine yazılırsa,

$$n = \frac{N \times z^2 \times p \times q}{N \times d^2 + z^2 \times p \times q} = \frac{438 \times 2^2 \times 0.5 \times 0.5}{438 \times 0.05^2 + 2^2 \times 0.5 \times 0.5} \cong 210$$

olarak bulunur. Hesaplama sonucunda evren büyüklüğü olan 438'den örnekleme girecek sayı minimum 210 olarak bulunmuştur. Araştırmacı, anketlerin geri dönüşünde yaşanabilecek güçlükleri dikkate alarak, bu sayıyı 250 olarak belirlemiştir. Bunlardan 71'i Mesleki teknik orta öğretim okulu ile ilişkilendirilen meslek yüksekokulu yöneticisidir. Random örnekleme yoluyla belirlenen sayı 250, uygulama sonrası değerlendirmeye alınan anket sayısı 229'dur. Araştırma kapsamında her meslek yüksekokulundan bir yöneticiye ulaşılmıştır.

Verilerin Elde Edilmesi

Araştırmanın verileri, alanyazın taraması ve araştırmanın amaçları doğrultusunda, araştırmacı tarafından geliştirilen anketin, araştırmaya katılanlara uygulanmasıyla elde edilmiştir. Verilerin toplanması için hazırlanan anket, araştırmacı tarafından, Ankara Üniversitesinin düzenlediği 21 Ekim 2003 İVETA Bölgesel Konferansına katılan 71 yöneticiye aynı gün içinde uygulanmış ve toplanmıştır. Diğer yöneticilere ise üniversitelerin internet sayfalarından elektronik posta adresleri bulunarak, elektronik mektup ve posta yoluyla adreslerine ulaştırılmış, aynı yolla geri dönüşü sağlanmıştır. Bu uygulama 2003 yılının Ekim ve Kasım aylarında yapılmıştır.

Veri toplama aracı iki farklı boyuta ilişkin görüşleri saptamaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümünde, Sınavsız Geçiş uygulamasına ilişkin önermeler ve bu önermelere katılma düzeylerini belirten maddeler beşli likert tipinde "tam, çok, orta, az, hiç (5-4-3-2-1) biçiminde

derecelendirilirken, ikinci bölümde ise mesleki teknik orta öğretim kurumlarıyla ilişkilendirilen meslek yüksekokulu yöneticileri için kurumlar arası işbirliği düzeylerini saptamaya yönelik sorular ve seçenekleri yer almaktadır.

Veri toplama aracı, alanyazın taraması sonucunda, sınavsız geçiş projesinin amaçları, sınavsız öğrenci kabulü, sınavsız yerleştirmede esas alınan kriterler, öğrencilerin meslek yüksekokullarındaki başarı durumları, öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler ve meslek yüksekokulları ile mesleki teknik orta öğretim kurumları arasındaki işbirliği ilişkileri konularından, maddeler oluşturulmuş ve saptanan maddeler içerik, anlam ve anlaşılabilirlik yönünden yetkinleştirilmiştir. Bu konuda kapsam geçerliği uzman görüşü ve alanyazın taramasına dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşü alınan uzmanlar Prof. Dr. Haydar Taymaz, Prof. Dr. Hüseyin Başar, Prof. Dr. Yüksel Kavak, Prof. Dr. Doğan Çağlar, Prof. Dr. Sabahattin Balcı, Prof. Dr. Ali Şimşek, Doç. Dr. Ahmet Mahiroğlu, Yrd. Doç. Dr. Hakan Polat, ve Dr. İlhami Demir' dir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Uygulanan anketten elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS ve EXCEL programları kullanılmıştır. Anket uygulanan yöneticilerin, önermelere katılma derecelerine ilişkin yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Yöneticilerin ankette bulunan önermelere verdikleri cevaplar, tablolar ile gösterilerek yüzde (%) oranları verilmiştir. Yöneticilerin, önermeye katılma ve katılmama düzeylerinin belirlenmesi için katılma ve katılmama yüzdeleri hesaplanarak yorumlar yapılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda tanımlanan alt problemlerin sırası esas alınarak, hazırlanan anketten elde edilen veriler çözümlenerek tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Geçiş Uygulamasının Amaçlarına İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Ülkemizin sahip olduğu kaynaklar verimli ve etkin bir şekilde kullanılır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	69	30,1
Çoğunlukla Katılıyorum	74	32,3
Orta düzeyde Katılıyorum	27	11,8
Çoğunlukla Katılmıyorum	32	14,0
Kesinlikle Katılmıyorum	27	11,8
Toplam	229	100,0

Tablo 4 incelendiğinde, “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Ülkemizin sahip olduğu kaynaklar verimli ve etkin bir şekilde kullanılır.” önermesine yöneticilerin % 30,1’lik bir oran ile tamamen katıldıkları, %11,8’inin ise katılmadığı görülmektedir. Tabloda önermeye katılanların yüzdesi 74,2 bulunurken % 25,8’inin katılmadığı görülmektedir. Buradan, Sınavsız Geçiş Projesi ile; Ülkemizin sahip olduğu kaynakların verimli ve etkin bir şekilde kullanıldığı ifade edilebilir.

Tablo 5. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik eğitimde, ortaöğretim ile yükseköğretim kurumları arasında ilişki kurulur ve güçlenir.” Önermesine ilişkin

MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	78	34,1
Çoğunlukla Katılıyorum	66	28,8
Orta düzeyde Katılıyorum	36	15,7
Çoğunlukla Katılmıyorum	26	11,4
Kesinlikle Katılmıyorum	23	10,0
Toplam	229	100,0

Tablo 5’e bakıldığında, “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik eğitimde, ortaöğretim ile yükseköğretim kurumları arasında ilişki kurulur ve güçlenir.” önermesine yöneticilerin % 34,1’inin tamamen katıldığı ve %10,0’inin katılmadığı görülür. Yine aynı tablodan, önermeye katılanların yüzdesi 78,6 olarak bulunurken, katılmayanların yüzdesi 21,4 olarak bulunur. Buradan hareketle, Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik eğitimde, ortaöğretim ile yükseköğretim kurumları arasında ilişki kurulduğu ve güçlendirildiği ifade edilebilir.

Tablo 6. “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratır.” Önermesine ilişkin

MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	79	34,5
Çoğunlukla Katılıyorum	76	33,2
Orta düzeyde Katılıyorum	35	15,3
Çoğunlukla Katılmıyorum	33	14,4
Kesinlikle Katılmıyorum	6	2,6
Toplam	229	100,0

Tablo 6 incelendiğinde “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratır.” önermesine yöneticilerin % 83’ünün katıldığı ve % 17,0’ının ise katılmadığı görülür. Buna bağlı olarak, yöneticilerin çoğunluğunun “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratır.” Önermesine katıldığı görülür. Ayrıca, bu önermeye yöneticilerin %34,5’inin tamamen katıldığı ve % 2,6’sının kesinlikle katılmadığı aynı tablodan görülebilir. Buradan hareketle, Sınavsız Geçiş Projesinin Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yarattığı söylenebilir.

Tablo 7. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile Meslek Yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığı sağlanır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	73	31,9
Çoğunlukla Katılıyorum	79	34,5
Orta düzeyde Katılıyorum	43	18,8
Çoğunlukla Katılmıyorum	22	9,6
Kesinlikle Katılmıyorum	12	5,2
Toplam	229	100,0

Tablo 7 incelendiğinde, “Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile Meslek Yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığı sağlanır.” önermesine yöneticilerin % 85,2’sinin katıldığı, % 14,8’inin ise katılmadığı görülmektedir. Buna göre, Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile Meslek Yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığının sağlandığı söylenebilir.

Tablo 8. “Sınavsız Geçiş Projesi; Kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek iş hayatının ihtiyaç duyduğu, yüksek nitelikli ara kademe insan gücünün niteliğini artırır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	28	12,2
Çoğunlukla Katılıyorum	37	16,2
Orta düzeyde Katılıyorum	84	36,7
Çoğunlukla Katılmıyorum	36	15,7
Kesinlikle Katılmıyorum	44	19,2
Toplam	229	100,0

Tablo 8’e bakıldığında, “Sınavsız Geçiş Projesi; Kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek iş hayatının ihtiyaç duyduğu, yüksek nitelikli ara kademe insan gücünün niteliğini artırır.” önermesine, yöneticilerin % 36,7’sinin orta düzeyde katıldığı ve % 19,2’sinin kesinlikle katılmadığı ve önermeye % 65,1 oranında katılan olduğu görülür. Bununla, Sınavsız Geçiş Projesinin Kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek iş hayatının ihtiyaç duyduğu, nitelikli ara kademe insan gücünün niteliğini orta düzeyde artırdığı söylenebilir.

Tablo 9. “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek, bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	123	53,7
Çoğunlukla Katılıyorum	45	19,6
Orta düzeyde Katılıyorum	26	11,4
Çoğunlukla Katılmıyorum	25	10,9
Kesinlikle Katılmıyorum	10	4,4
Toplam	229	100,0

Tablo 9 incelendiğinde, “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek, bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırır.” önermesine yöneticilerin % 53,7’sinin tamamen katıldığı, % 4,4’ünün ise kesinlikle katılmadığı görülür. Bu önermeye, yöneticilerin % 84,7 katılıyor olması, Sınavsız Geçiş Projesinin, Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek, bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını arttırdığı söylenebilir.

Tablo 10. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlanır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	129	56,3
Çoğunlukla Katılıyorum	60	26,2
Orta düzeyde Katılıyorum	21	9,2
Çoğunlukla Katılmıyorum	14	6,1
Kesinlikle Katılmıyorum	5	2,2
Toplam	229	100,0

Tablo 10 incelendiğinde “Sınavsız Geçiş Projesi ile; daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlanır.” önermesine yöneticilerin % 56,3’ünün tamamen katıldığı, % 2,2’sinin ise kesinlikle katılmadığı görülmektedir. “Sınavsız Geçiş Projesi ile; daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlanır.” önermesine yöneticilerin % 91,7’si katılırken, % 8,3’ünün ise katılmadığı görülür. Bu bulgudan, Sınavsız Geçiş Projesi ile; daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlandığı söylenebilir.

Tablo 11. “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında mesleki yükseköğretim olanağını sağlar.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	81	35,4
Çoğunlukla Katılıyorum	75	32,8
Orta düzeyde Katılıyorum	42	18,3
Çoğunlukla Katılmıyorum	22	9,6
Kesinlikle Katılmıyorum	9	3,9
Toplam	229	100,0

Tablo 11 incelendiğinde, “Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında mesleki yükseköğretim olanağını sağlar.” önermesine yöneticilerin % 35,4’ünün tamamen katıldığı, % 3,9’unun ise katılmadığı görülmektedir. Önermeye katılanların yüzdesi % 86,5 iken katılmayanların yüzdesi % 13,5’dir. Yukarıdaki verilerden, Sınavsız Geçiş Projesinin, Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında mesleki yükseköğretim olanağını sağladığı söylenebilir.

Tablo 12. “Sınavsız Geçiş Projesi; Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebi azaltır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	8	3,5
Çoğunlukla Katılıyorum	17	7,4
Orta düzeyde Katılıyorum	18	7,9
Çoğunlukla Katılmıyorum	83	36,3
Kesinlikle Katılmıyorum	103	44,9
Toplam	229	100,0

Tablo 12 incelendiğinde, “Sınavsız Geçiş Projesi; Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebi azaltır.” Önermesine, yöneticilerin % 44,9’unun kesinlikle katılmadığı görülmektedir. Önermeye katılanların yüzdesi 18,8 iken katılmayanların yüzdesi 81,2’dir. Yukarıdaki verilerden, Sınavsız Geçiş Projesinin, Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebin azalmasına herhangi bir etkisinin bulunmadığı söylenebilir.

MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Öğrenci Kabulüne İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 13. “İlke olarak sınavsız geçiş ile Meslek Yüksekokulları’na öğrenci alınması uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	14	6,1
Çoğunlukla Katılıyorum	8	3,5
Orta düzeyde Katılıyorum	22	9,6
Çoğunlukla Katılmıyorum	81	35,4
Kesinlikle Katılmıyorum	104	45,4
Toplam	229	100,0

Tablo 13 incelendiğinde, “İlke olarak sınavsız geçiş ile Meslek Yüksekokulları’na öğrenci alınması uygundur.” önermesine yöneticilerin % 19,2’sinin katıldığı, % 80,8’inin ise katılmadığı görülmektedir. Yüzde dağılımları itibariyle en çok oranın % 45,4 ile kesinlikle katılmıyorum seçeneği olarak görülmektedir. Buradan hareketle, MYO yöneticilerinin ilke olarak sınavsız olarak öğrenci kabulünü istemedikleri söylenebilir. Yöneticilerin, sınavsız öğrenci kabulü ile ilgili olan önermeye çok büyük bir oranda fikir birliği ile katılmaması dikkat çekmektedir. Bu bulgu, araştırma sonucunda elde edilecek bulgulardan en önemlilerinden biri olarak söylenebilir.

Tablo 14. “MYO’larına sınavsız olarak alınan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki aynı ya da benzer programlar arasından gelmesi gereklidir.”

Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	81	35,4
Çoğunlukla Katılıyorum	82	35,8
Orta düzeyde Katılıyorum	44	19,2
Çoğunlukla Katılmıyorum	15	6,5
Kesinlikle Katılmıyorum	7	3,1
Toplam	229	100,0

Tablo 14’e bakıldığında “MYO’larına sınavsız olarak alınan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki aynı ya da benzer programlar arasından gelmesi gereklidir.” önermesine yöneticilerin, % 35,4’ünün tamamen, % 35,8’inin çoğunlukla, % 19,2’sinin ise orta düzeyde katıldığı, % 9,6’sının ise katılmadığı görülmektedir. Buradan hareketle, MYO’larına sınavsız olarak alınan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki aynı ya da benzer programlar arasından gelmesi gerektiği söylenebilir.

MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Öğrenci Yerleştirmede Esas Alınan Kriterlere İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 15. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirmede esas alınan Mezuniyet Yılı kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	95	41,4
Çoğunlukla Katılıyorum	70	30,6
Orta düzeyde Katılıyorum	51	22,3
Çoğunlukla Katılmıyorum	7	3,1
Kesinlikle Katılmıyorum	6	2,6
Toplam	229	100,0

Tablo 15 incelendiğinde, “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mezuniyet Yılı kriteri uygundur.” önermesine yöneticilerin % 94,3 oranında katıldığı, % 5,7 oranında katılmadığı görülmektedir. Bununla, Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mezuniyet Yılı kriterinin uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 16. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Öğrenim Süreleri kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	81	35,3
Çoğunlukla Katılıyorum	94	41,1
Orta düzeyde Katılıyorum	35	15,3
Çoğunlukla Katılmıyorum	11	4,8
Kesinlikle Katılmıyorum	8	3,5
Toplam	229	100,0

Tablo 16’ya bakıldığında, “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Öğrenim Süreleri kriteri uygundur.” önermesine yöneticilerin % 91,7’sinin katıldığı, % 8,3’ünün ise katılmadığı görülmektedir. Buradan hareketle, Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Öğrenim Süreleri kriteri uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 17. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Okul Türleri kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	89	38,9
Çoğunlukla Katılıyorum	86	37,6
Orta düzeyde Katılıyorum	28	12,2
Çoğunlukla Katılmıyorum	14	6,1
Kesinlikle Katılmıyorum	12	5,2
Toplam	229	100,0

Tablo 17 incelendiğinde, “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Okul Türleri kriteri uygundur.” önermesine yöneticilerin % 88,7’sinin katıldığı ve % 11,3’ünün katılmadığı görülmektedir. Bununla, Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Okul Türleri kriterinin uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 18. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB’leri) kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	15	6,6
Çoğunlukla Katılıyorum	14	6,1
Orta düzeyde Katılıyorum	25	10,9
Çoğunlukla Katılmıyorum	43	18,8
Kesinlikle Katılmıyorum	132	57,6
Toplam	229	100,0

Tablo 18 incelendiğinde, “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB’leri) kriteri uygundur.” önermesine yöneticilerin % 76,4’ü katılmazken, % 23,6’sı önermeye katılmaktadır. Bununla, yöneticilerin sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB’leri) kriterini uygun bulmadığı söylenebilir.

Tablo 19. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki Orta Öğretim Başarı Puanları (MOBP’ları) kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	158	69,0
Çoğunlukla Katılıyorum	17	7,4
Orta düzeyde Katılıyorum	26	11,4
Çoğunlukla Katılmıyorum	14	6,1
Kesinlikle Katılmıyorum	14	6,1
Toplam	229	100,0

Tablo 19 incelendiğinde, “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki Orta Öğretim Başarı Puanları (MOBP’ları) kriteri uygundur.” önermesine yöneticilerin % 87,8’inin önermeye katıldığı, % 12,2’sinin önermeye katılmadığı görülür. Buradan, Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Mesleki Orta Öğretim Başarı Puanları (MOBP’ları) kriterinin uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 20. “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Kontenjan ve Koşulları kriteri uygundur.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	52	22,7
Çoğunlukla Katılıyorum	73	31,9
Orta düzeyde Katılıyorum	78	34,1
Çoğunlukla Katılmıyorum	12	5,2
Kesinlikle Katılmıyorum	14	6,1
Toplam	229	100,0

Tablo 20 incelendiğinde, “Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan Kontenjan ve Koşulları kriteri uygundur.” önermesine yöneticilerin % 88,7’si katılırken, % 11,3’ü ise katılmamaktadır. Bununla, Sınavsız geçişle ilgili

yerleştirilmede esas alınan Kontenjan ve Koşulları kriterinin uygun olduğu söylenebilir.

MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Yerleştirilen Öğrencilerin MYO'larındaki Başarı Durumlarına İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 21. “Sınavsız olarak MYO’ larına kayıt yaptıran ilk yılını tamamlayan öğrenciler derslerinde başarılıdır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	3	1,3
Çoğunlukla Katılıyorum	4	1,8
Orta düzeyde Katılıyorum	20	8,7
Çoğunlukla Katılmıyorum	87	38,0
Kesinlikle Katılmıyorum	115	50,2
Toplam	229	100,0

Tablo 21 incelendiğinde, “Sınavsız olarak MYO’ larına kayıt yaptıran ilk yılını tamamlayan öğrenciler derslerinde başarılıdır.” önermesine yöneticilerin % 11,8’i katılırken, çok büyük oranda % 88,2’si ise katılmamaktadır. Tamamen ve Çoğunlukla katılanların oranının çok düşük oranda olması, kesinlikle katılanların % 50’nin üzerinde yer aldığı ender bulgulardan biri olan önermenin, tüm meslek yüksekokullarında benzer sonuçlar olduğunun kanıtı olarak görülebilir. Elde edilen bulgular içinde yöneticilerin görüş birliğine vardıkları önermeden, Sınavsız olarak MYO’ larına kayıt yaptıran ilk yılını tamamlayan öğrencilerin derslerinde başarılı görmedikleri söylenebilir. Ayrıca, anılan bulgudan dolayı yöneticilerin, ilke olarak Sınavsız geçiş ile öğrenci alınmasına katılmadıkları düşünülebilir.

**MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Yerleştirilen Öğrencilerin Sahip olduğu
Önbilgilerin Yeterlik Durumuna İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar**

Tablo 22. “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler
MYO’larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir.” Önermesine ilişkin
MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	0	0,0
Çoğunlukla Katılıyorum	3	1,3
Orta düzeyde Katılıyorum	12	5,2
Çoğunlukla Katılmıyorum	67	29,3
Kesinlikle Katılmıyorum	147	64,2
Toplam	229	100,0

Tablo 22 incelendiğinde, “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO’larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir.” önermesine yöneticilerin % 6,5’i katılırken, % 93,5’inin ise önermeye katılmadıkları görülür. Meslek Yüksekokulu yöneticilerinin çok büyük oranda fikir birliğine vardığı önerme bulgusundan, MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin sahip olduğu ön bilgilerin MYO’larındaki programlarda başarılı olmak için yeterli olmadığı yorumu yapılabilir. Sınavsız olarak MYO’larına kayıt yaptırarak ilk yılını tamamlayan öğrencilerin derslerinde başarılı olmadığını belirten yöneticiler, MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin sahip olduğu ön bilgilerin MYO’larındaki programlarda başarılı olmak için yeterli görmediğinden benimsedikleri düşünülebilir.

MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Yerleştirme Dışında, MYO'larına ÖSS ile Yerleştirilen Öğrencilerin Sahip olduğu Ön bilgilerin Yeterlik Durumuna İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 23. "MYO'larına ÖSS sınavı sonucuna göre ek kontenjan ile yerleşen genel lise mezunu öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO'larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir." Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	47	20,5
Çoğunlukla Katılıyorum	100	43,7
Orta düzeyde Katılıyorum	58	25,3
Çoğunlukla Katılmıyorum	8	3,5
Kesinlikle Katılmıyorum	16	7,0
Toplam	229	100,0

Tablo 23 incelendiğinde, "MYO'larına ÖSS sınavı sonucuna göre ek kontenjan ile yerleşen genel lise mezunu öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO'larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir." önermesine yöneticilerin % 89,5'i katılırken, % 10,5'inin katılmadığı görülür. Buradan, MYO'larına ÖSS sınavı sonucuna göre ek kontenjan ile yerleşen genel lise mezunu öğrencilerin sahip olduğu ön bilgilerin MYO'larındaki programlarda başarılı olmak için yeterli olduğu söylenebilir.

**MYO Yöneticilerinin, Sınavsız Geçiş İle ve ÖSS İle Yerleştirilen Öğrencilerin
Başarı Düzeyi Farklılığının Anlamlılık Durumuna İlişkin Görüşlerine ait
Bulgular ve Yorumlar**

Tablo 24. “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler ile ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	101	44,1
Çoğunlukla Katılıyorum	91	39,8
Orta düzeyde Katılıyorum	28	12,2
Çoğunlukla Katılmıyorum	6	2,6
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,3
Toplam	229	100,0

Tablo 24 incelendiğinde, “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler ile ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.” önermesine yöneticilerin % 96,1’inin katıldığı, % 3,9’unun katılmadığı görülmektedir. Bununla, MYO’larına sınavsız yerleşen öğrenciler ile ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olduğu söylenebilir.

Tablo 25. “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler, ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerden daha başarılıdır.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	4	1,8
Çoğunlukla Katılıyorum	3	1,3
Orta düzeyde Katılıyorum	3	1,3
Çoğunlukla Katılmıyorum	75	32,7
Kesinlikle Katılmıyorum	144	62,9
Toplam	229	100,0

Tablo 25 incelendiğinde, “MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler, ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerden daha başarılıdır.” önermesine yöneticilerin, % 4,4’ünün katıldığı, % 95,6’sının katılmadığı görülür. Buradan, MYO’larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin, ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerden daha başarısız olduğu söylenebilir. Diğer önerme bulgularından hareketle, Yöneticilerin, ÖSS sınavı sonuçlarına göre ek kontenjan ile kayıt yaptıran öğrencilerin sahip olduğu ön bilgileri yeterli olduğundan, Meslek yüksekokullarındaki programlarda başarılı olarak gördükleri söylenebilir. Ayrıca, ÖSS sınavının öğrencilerin sahip olduğu yetenekleri başarıyla ölçen bir sınav olduğu söylenebilir.

MYO Yöneticilerinin, MYO’larındaki Fiziki Altyapı ve Öğretim Elemanı Sayısının Yeterlik Durumuna İlişkin Görüşlerine ait Bulgular ve Yorumlar

Tablo 26. “MYO’larındaki programlar için, makine, teçhizat ve teknolojik altyapı yeterlidir.” Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	6	2,6
Çoğunlukla Katılıyorum	9	3,9
Orta düzeyde Katılıyorum	33	14,4
Çoğunlukla Katılmıyorum	91	39,8
Kesinlikle Katılmıyorum	90	39,3
Toplam	229	100,0

Tablo 26 incelendiğinde, “MYO’larındaki programlar için, makine, teçhizat ve teknolojik altyapı yeterlidir.” önermesine yöneticilerin % 20,9’u katılırken, % 79,1’inin katılmadığı görülmektedir. Önermeye katılan yöneticilerin, Dünya Bankası ile modernize edilmiş okullarda yönetici olarak görev yaptıkları düşünülebilir. Önerme sonucunda elde edilen % 20,9’luk bir gelişmişlik oranı yüksekokullar için yeterli değildir. Buradan, yöneticilerin, MYO’larındaki programlar için, makine, teçhizat ve teknolojik altyapıyı yeterli bulmadığı söylenebilir.

Tablo 27. “MYO’larındaki programlarda görevli Öğretim elemanı sayısı yeterlidir.”
Önermesine ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Önermeye katılma derecesi	F	%
Tamamen Katılıyorum	3	1,3
Çoğunlukla Katılıyorum	12	5,2
Orta düzeyde Katılıyorum	30	13,1
Çoğunlukla Katılmıyorum	70	30,6
Kesinlikle Katılmıyorum	114	49,8
Toplam	229	100,0

Tablo 27 incelendiğinde, “MYO’larındaki programlarda görevli Öğretim elemanı sayısı yeterlidir.” önermesine yöneticilerinin % 19,6’sı katılırken, % 80,4’ünün katılmadığı görülmektedir. Önermeye katılan yöneticilerin, Dünya Bankası ile modernize edilmiş okullarda yönetici olarak görev yaptıkları düşünülebilir. Önerme sonucunda elde edilen % 19,6’lık bir gelişmişlik oranını yüksekokullar için yeterli değildir. Buradan, MYO’larındaki programlarda görevli Öğretim elemanı sayısının yeterli olmadığı söylenebilir.

Anketin II. bölümünde, MTOÖ ile ilişkilendirilen 71 MYO yöneticisinin, kurumlar arası işbirliği konularında görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

**MTOÖ İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin, Kaynakların Ortak Kullanımı
İle İlgili Konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular ve
Yorumlar**

Tablo 28. Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumuna ait, hangi alanlardaki kaynakların kullanımına ihtiyaç duyuyorsunuz? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Seçenekler	F	%	Toplam
Fiziki mekanlar	38	53,5	71
Atölye-Laboratuvar	27	38,0	71
Makine-Teçhizat	22	31,0	71
Öğretim Elemanı	29	40,8	71

Tablo 28 incelendiğinde, Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumuna ait, hangi alanlardaki kaynakların kullanımına ihtiyaç duyuyorsunuz? sorusuna ilişkin toplam 71 MYO Yöneticisinin % 53,5'i fiziki mekanlara, % 38'i Atölye ve Laboratuvara, % 31'i Makine-Teçhizat'a ve % 40,8'i Öğretim Elemanı'na ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle MYO'larımızın imkanlarının kısmen yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 29. Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumuna ait, hangi kaynakların kullanımında ihtiyaçlarınızı karşıladınız? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Seçenekler	F	%	Toplam
Fiziki mekanlar	35	92,1	38
Atölye-Laboratuvar	25	92,6	27
Makine-Teçhizat	21	95,5	22
Öğretim Elemanı	28	96,5	29

Tablo 29. incelendiğinde, Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumuna ait, hangi kaynakların

kullanımında ihtiyaçlarınızı karşıladınız? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin % 92,1'i Fiziki mekan, % 92,6'sı Atölye-Laboratuvar, % 95,5'i Makine-Teçhizat, % 96,5'i Öğretim elemanı, ihtiyaçlarını Mesleki teknik orta öğretim kurum kaynakları ile karşılamıştır. Buradan hareketle ihtiyaçların karşılanmasında MTOÖ kaynaklarının kullanıldığı söylenebilir.

Tablo 30. Meslek Yüksekokullarının Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumlarına ait hangi kaynakları, işbirliği içerisinde kullanmasını uygun buluyorsunuz? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin Görüşlerinin Dağılımı

Seçenekler	F	%	Toplam
Fiziki mekanlar	30	42,3	71
Atölye-Laboratuvar	34	47,9	71
Makine-Teçhizat	20	28,2	71
Öğretim Elemanı	27	38,0	71

Tablo 30 incelendiğinde, Meslek Yüksekokullarının Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumlarına ait hangi kaynakları, işbirliği içerisinde kullanmasını uygun buluyorsunuz? sorusuna ilişkin MYO Yöneticilerinin % 42,3'ü Fiziki mekan, % 47,9'u Atölye-Laboratuvar, % 28,2'si Makine-Teçhizat, % 38'i Öğretim Elemanı, kaynaklarını işbirliği içerisinde kullanılmasını uygun bulduğu görülmektedir. Buradan hareketle yöneticilerin kaynakları kendi kurumları bünyesinde görmek istedikleri düşünülebilir. Bunun MYO ve MTOÖ kurumları işbirliği ilişkilerinin orta düzeyde olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 31. Fiziksel kaynakların ortak kullanımına dayalı ilişkiler

Seçenekler	F	%
Çok İyi	8	11,3
İyi	17	23,9
Orta	33	46,5
Kötü	9	12,7
Çok Kötü	4	5,6
TOPLAM	71	100,0

Tablo 31 incelendiğinde, “Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, fiziksel kaynakların ortak kullanımına dayalı ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?” Sorusuna MYO Yöneticilerinin %46,5’inin orta düzeyde katıldığı görülür. İlişkilerini iyi bulanlar %35,2 iken, kötü bulanların yüzdesi 18,3 olarak görülür. Fiziksel kaynakların ortak kullanımı 4702 sayılı kanunda amaçlar arasında bulunan önemli bir maddedir. Buradan hareketle MTOÖ ile MYO’ların orta düzeyde bir işbirliği içerisinde bulunduğu söylenebilir.

**MTOÖ İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin, Akademik konularda
Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular Ve Yorumlar**

Tablo 32. Akademik Konulardaki ilişkiler

Seçenekler	F	%
Çok İyi	6	8,5
İyi	20	28,2
Orta	35	49,3
Kötü	8	11,2
Çok Kötü	2	2,8
TOPLAM	71	100,0

Tablo 32 incelendiğinde, “Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Akademik Konulardaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?” Sorusuna MYO Yöneticilerinin % 49,3’ünün MTOÖ-MYO ilişkilerini orta düzeyde bulduğu görülmektedir. Yöneticilerin % 14’lük bir kısmının Akademik işbirliğini iyi bulmaması, MYO’nun ilişkilendirildiği okuldaki öğretim elemanlarından kaynaklanabileceği düşünülebilir. Yine tablodan yöneticilerin % 36,7’sinin ilişkilerini iyi bulması, MTOÖ’den karşılanan ek öğretim elemanının niteliği ile ilgili olduğu düşünülebilir.

MTOÖ İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin, Yönetimsel konularda kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 33. Yönetimle ilgili Konulardaki ilişkiler

Seçenekler	F	%
Çok İyi	5	7,0
İyi	24	33,8
Orta	32	45,1
Kötü	6	8,5
Çok Kötü	4	5,6
TOPLAM	71	100,0

Tablo 33 incelendiğinde, “Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Yönetimle ilgili Konulardaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?” Sorusuna MYO Yöneticilerinin, % 45,1 oranında orta düzeyde bir ilişkilerinin olduğu, % 40,8’inin ise iyi düzeyde değerlendirdiği gözlenmektedir. Buradan hareketle genel olarak MTOÖ ile yönetim ilişkilerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

MTOÖ İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin, Disiplin ile ilgili konularda Kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 34. Disiplin Konularındaki ilişkiler

Seçenekler	F	%
Çok İyi	4	5,6
İyi	8	11,3
Orta	27	38,0
Kötü	19	26,8
Çok Kötü	13	18,3
TOPLAM	71	100,0

Tablo 34 incelendiğinde “Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Disiplin Konularındaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?” Sorusuna MYO Yöneticilerinin % 38’inin orta düzeyde değerlendirdiği, yine tablodan yöneticilerin % 45,1’inin disiplin konularındaki ilişkilerini kötü olarak değerlendirdiği görülmektedir. Bunun MTOÖ ve MYO’larının farklı disiplin yönetmelik ve yaklaşımı olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

MTOÖ İle İlişkilendirilen MYO Yöneticilerinin, Finansal konularda kurumlar Arası İşbirliği İlişkilerine Ait Bulgular Ve Yorumlar

Tablo 35. Finansal Konulardaki ilişkiler

Seçenekler	F	%
Çok İyi	3	4,2
İyi	5	7,0
Orta	21	29,6
Kötü	19	26,8
Çok Kötü	23	32,4
TOPLAM	71	100,0

Tablo 35 incelendiğinde, “Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Mali Konulardaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?” Sorusuna MYO Yöneticilerinin % 59,2’sinin olumsuz görüş bildirdikleri görülebilir. Buradan MTOÖ ve MYO’larının farklı mali yapılarından kaynaklandığı düşünülebilir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarına ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuç

Araştırma sonucunda, MYO yöneticileri Sınavsız geçiş uygulamasının amaçlarını olumlu değerlendirirken, ilke olarak sınavsız yerleştirmeye ve sınavsız yerleştirmede esas alınan kriterlerden mesleki ve teknik eğitim bölgeleri kriterine katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan yola çıkılarak, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. MYO Yöneticileri sınavsız geçiş uygulamasının amaçlarına çoğunlukla katılmaktadırlar.
2. MYO Yöneticileri, Meslek Yüksekokullarına sınavsız olarak öğrenci yerleştirilmesine çoğunlukla katılmamaktadır.
3. Yöneticiler, Sınavsız yerleştirmede esas alınan mesleki ve teknik eğitim bölgeleri (METEB) kriterlerine çoğunlukla katılmamaktadır.
4. Yöneticiler, MYO'larına sınavsız olarak yerleştirilen öğrencilerin sahip oldukları ön bilgileri yeterli bulmamaktadır.
5. Yöneticiler, MYO'larındaki programlar için, gerekli olan makine, teçhizat ve teknolojik altyapıyı çoğunlukla yeterli bulmamaktadır.
6. Yöneticiler, MYO'larındaki programlarda görevli Öğretim elemanı sayısını çoğunlukla yeterli bulmamaktadır.
7. MYO yöneticileri, MTOÖ ile olan ilişkileri orta düzeyde bulmaktadır.

Öneriler

Araştırmanın bulgularından yola çıkılarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Öğrencilerin Meslek Yüksekokullarına yerleştirmede esas alınan kriterler, MYO'larının yöneticilerinin katılacağı bir toplantıda yeniden belirlenmelidir.
2. MTOÖ Okullarında, eğitim programlarının daha yeterli öğrenci yetiştirmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.
3. MYO'larının kaliteli eğitim verebilmeleri için günün şartlarına uygun teknolojik donanım ve fiziksel imkanları sürekli olarak sağlanmalıdır.
4. MYO'larının ihtiyacı olan, nitelik ve nicelikte öğretim elemanı sağlanmalıdır.
5. MTOÖ ile MYO arasındaki işbirliği ilişkilerini geliştirmek için yöneticilere uyum programı uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

- ALKAN, Cevat. "Eğitim Teknolojisi." Ankara: Anı Yayıncılık, 1998
- ALKAN, Cevat, SEZGIN, İ., DOğAN, H. "Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları." Ankara: Gazi Üniversitesi Yayın No: 170, 1991
- ASLAN, Y. "YÖK-Dünya Bankası Meslek Yüksekokulları Projesindeki Okulların Örgütsel Sorunları ve Bu Sorunlara İlişkin Yönetici ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri." (Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi), Malatya: İnönü Üniversitesi, 1992.
- Aypay, Ahmet. "Türkiye'de Meslek Yüksekokulları." Yayımlanmamış Araştırma Raporu, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 2004.
- BALCI, M., KADI, İ., ÇETİN, M. "Üniversite Ötündeki Yığılma ve Nedenleri." 16. Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı, Ankara: 1998
- BALCI, Sabahattin, KAVAK, Ş. "Meslek Yüksekokullarının Mevcut Durumu Ve Yeniden Yapılanma Üzerine Bir Model Önerisi." Çankırı: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1996
- BAŞARAN, İbrahim E. "Eğitim Yönetimi." Ankara: Kadioğlu matbaası, 1994
- CORD. "Mesleki Ve Teknik Eğitim Sisteminin İncelenmesi." Mesleki Ve Teknik Eğitim Raporu, Mesleki Araştırma ve Geliştirme Merkezi (CORD), Ankara: Argon, 1994
- DEMİREL, Özcan. "Karşılaştırmalı Eğitim." Ankara: Pegem Yayıncılık, 2000-a,
- DEMİREL, Özcan. "Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme." Ankara: Pegem Yayıncılık, 2000-b,

DOĞAN, H., ULUSOY, A., HACIOĞLU, F. "Okul Sanayi İlişkileri." Ankara: Önder matbaacılık, 1997

GÜRBÜZ, Rıza. "Meslek Yüksekokulları İçin Ödevler ve Fırsatlar." Çankırı: Ankara Üniversitesi Yayınları, 2001

GÜRPINAR, Koray. "Türkiye'de Tekniker Eğitimi ve İstihdamına İlişkin Sorunlar." (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2001

<http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/akademikhar.html>, 21 Ekim 2003.

http://www.yok.gov.tr/egitim/endustriyel/sinavsiz_gecis_bilgi.doc , 16 Ocak 2003

http://www.yok.gov.tr/egitim/endustriyel/sinavsiz_gecis.doc , 22 Şubat 2003

http://www.yok.gov.tr/egitim/endustriyel/myo_durumu.doc , 21 Ekim 2003.

<http://www.yok.gov.tr> , 14 Mart 2003

KADI, İbrahim. "Mesleki Teknik Eğitimin Sorunları ve Öneriler." 16. Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı, Ankara: 1998

KARSLI, M.D. "Teknik Eğitimin Yönetimi ve Kalite.", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, Yıl:3, Sayı:2, Ankara: Pegem Yayınları, 1997

KAVAK, Yüksel. "Meslek Yüksekokulları, Değişim ve İş Hayatıyla İlişkiler." Ankara: Evren Ofset A.Ş., 1992

KÖKSOY, Mümin. "Yükseköğretimde Kalite ve Türk Yükseköğretimi İçin Öneriler." İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, No:2, İstanbul. 1998

KÜLAHÇI, Mehmet. "Yükseköğretim için Çağdaş Bir Model: Kooperatif Eğitim." Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:17, Sayı:1-2, Ankara: 1984

MEB-YÖK. "Mesleki ve Teknik Eğitimde Orta Ve Yükseköğretim Kurumları Arasında Program Bütünlüğünün Sağlanması." Ankara: (Sınavsız Geçiş) Bilgi Kılavuzu, 2002-a

MEB-YÖK. "Mesleki ve Teknik Eğitimde Orta Ve Yükseköğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Uygulama Esasları." Ankara: (Sınavsız Geçiş) Bilgi Kılavuzu, 2002-b

SEZGİN, İlhan. "Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme." Ankara: Gazi Büro Kitapevi, 1994

ŞİMŞEK, Ali. "Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması." İstanbul: TÜSİAD, 1999

TEMEL, Mehmet. "Orta Kademe Mesleki ve Teknik Eğitim ile Meslek Yüksekokulları Arasında Uyum Sorunları" Çankırı: Ankara Üniversitesi Yayınları, 1996

ULUĞ, Fevzi. "Meslek Eğitimi Ağırlıklı Ortaöğretim İçin Yapısal Yönelimler: 16. Milli Eğitim Şurasına Yönelik Bir Değerlendirme", Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, Yıl:5, Sayı:17, Ankara: Pegem Yayınları, 1997

ÖNERTOY, Yüksel. "10 Avrupa Ülkesinde Mesleki ve Teknik Öğretim." Çev., Matbaa Sanat Enstitüsü, İstanbul: 1971

ÖZDEN, Yüksel. "Eğitimde Yeni Değerler, Eğitimde Dönüşüm." Ankara: Pegem Yayıncılık, 2000

ÖZDEN, Yüksel. "Öğrenme ve Öğretme." Ankara: Pegem Yayıncılık, 1999

ÖZNAL, Erdoğan. “İnceleme” Ankara: YÖK, 2003

“http://www.yok.gov.tr/duyuru/meslek_okullari.doc”, 14 Aralık 2003.

ROSOVSKY, H. “Üniversite, Bir Dekan Anlatıyor.” Ankara: Tübitak, Nurol Matbaacılık, 1998

YAMANE, T. “Temel Örnekleme Yöntemleri. (Çev. Esin A., Bakır, M.A., Aydın, C., Gündüzel, E.) İstanbul: Literatür Yayıncılık. 2001

YÖK. “Meslek Yüksekokullarında Birinci Sınıfların Uzaktan Öğretim Yöntemiyle Okutulması Projesi, Taslak, Meslek Yüksekokullarında Okuyan Öğrenci Sayısının Arttırılmasında Yeni Bir Yöntem.” Ankara: 1997

**Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına
Sınavsız Geçiş Uygulamasının Değerlendirilmesi Anketi**

Sayın Yönetici,

Bu anket, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tez kapsamında, MYO'larına sınavsız öğrenci alınmasıyla ilgili uygulamayı ve eğitim süreci içinde, kurumlar arasındaki işbirliğini, değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır.

I. Bölüm METEB projesi ile, MYO'larına sınavsız öğrenci alınmasına ilişkin, görüşlerinizi almak üzere düzenlenmiş önermelerden oluşmuştur. Anketteki önermeler hakkındaki görüşlerinizi, önermelerin karşısında bulunan sütundaki ilgili dörtgen içine çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

II. Bölüm *Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumu ile ilişkilendirilen MYO Yöneticileri* tarafından cevaplandırılacak anket sorularından oluşmaktadır. Bu bölümde eğitim süreci içinde, kurumlar arasındaki işbirliğini ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Anketteki soruların altına seçenekleri yazılmıştır. Hangi seçeneği uygun buluyor iseniz, seçenek başındaki parantez içine çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz. Sorulara vereceğiniz yanıtlar kesinlikle gizli tutulacak ve bu çalışmada elde edilen verilerle yapılacak yayınlarda (tez, makale sunu gibi) kimliğinizi belirten bir bilgi kullanılmayacaktır.

Araştırmadan güvenilir bir sonuç alınması, anketteki önermeler ve sorulara, titizlikle vereceğiniz cevaplara bağlıdır. Bu konuya gerekli önemi göstererek yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür ederim. Çalışmaya ilişkin bir sorunuz olduğunda lütfen araştırmacı ile iletişim kurmaktan çekinmeyiniz.

Engin YÜKSEL

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Eko ABD
enginy@hacettepe.edu.tr
gsm: 0 532 316 58 17

NOT : Araştırma sonuçlanır sonuçlanmaz elde edilen bilgileri içeren rapor özeti adresinize sunulacaktır.

İşbirliğiniz için teşekkürlerimi ve saygılarımı yinelerim.

Önermeye Katılma Derecesi	Tamamen Katılıyorrum	Çoğunlukla Katılıyorrum	Orta Düzeyde Katılıyorrum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Sınavsız Geçiş Projesi ile; Ülkemizin sahip olduğu kaynaklar verimli ve etkin bir şekilde kullanılır.					
2. Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik eğitimde, ortaöğretim ile yükseköğretim kurumları arasında ilişki kurulur ve güçlenir.					
3. Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratır.					
4. Sınavsız Geçiş Projesi ile; Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile Meslek Yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığı sağlanır.					
5. Sınavsız Geçiş Projesi; Kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek iş hayatının ihtiyaç duyduğu, yüksek nitelikli ara kademe insan gücünün niteliğini artırır.					
6. Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek, bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırır.					
7. Sınavsız Geçiş Projesi ile; daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlanır.					
8. Sınavsız Geçiş Projesi; Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında mesleki yükseköğretim olanağını sağlar.					
9. Sınavsız Geçiş Projesi; Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebi azaltır.					
10. İlke olarak sınavsız geçiş ile Meslek Yüksekokulları'na öğrenci alınması uygundur.					
11. MYO'larına sınavsız olarak alınan öğrencilerin Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki aynı ya da benzer programlar arasından gelmesi gereklidir.					
12-17. önermeler için Sınavsız geçişle ilgili yerleştirilmede esas alınan aşağıdaki kriterler uygundur.					
12. Mezuniyet yılı					
13. Öğrenim süreleri					
14. Okul türleri					
15. Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB'leri)					
16. Mesleki Orta Öğretim Başarı Puanları (MOBP'ları)					
17. Kontenjan ve koşulları					

Önermeye Katılma Derecesi	Tamamen Katılıyor	Çoğunlukla Katılıyor	Orta Düzeyde Katılıyor	Çoğunlukla Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
18. Sınavsız olarak MYO'larına kayıt yaptırarak ilk yılını tamamlayan öğrenciler derslerinde başarılıdır.					
19. MYO'larına sınavsız olarak yerleşen öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO'larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir.					
20. MYO'larına ÖSS sınavı sonucuna göre ek kontenjan ile yerleşen genel lise mezunu öğrencilerin sahip olduğu ön bilgiler MYO'larındaki programlarda başarılı olmak için yeterlidir.					
21. MYO'larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler ile ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.					
22. MYO'larına sınavsız olarak yerleşen öğrenciler, ÖSS Sınavı ile yerleşen öğrencilerden daha başarılıdır.					
23. MYO'larındaki programlar için, makine, teçhizat ve teknolojik altyapı yeterlidir.					
24. MYO'larındaki programlarda görevli Öğretim elemanı sayısı yeterlidir.					

BÖLÜM II

Bu bölümdeki sorular Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumu ile ilişkilendirilen MYO yöneticileri tarafından cevaplandırılacaktır.

1. Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumuna ait, hangi alanlardaki kaynakların kullanımına ihtiyaç duyuyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

() Fiziki mekanlar () Atölye-Laboratuvar () Makine-Teçhizat () Öğretim Elemanı
() Diğer.....

2. Meslek Yüksekokulunuzdaki öğretim sürecinde, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumuna ait, hangi kaynakların kullanımında ihtiyaçlarınızı karşıladınız? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

() Fiziki mekanlar () Atölye-Laboratuvar () Makine-Teçhizat () Öğretim Elemanı
() Diğer.....

3. Meslek Yüksekokullarının Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumlarına ait hangi kaynakları, işbirliği içerisinde kullanmasını uygun buluyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

() Fiziki mekanlar () Atölye-Laboratuvar () Makine-Teçhizat () Öğretim Elemanı
() Diğer.....

4. Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, fiziksel kaynakların ortak kullanımına dayalı ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz ?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü

5. Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Akademik Konulardaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü

6. Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Yönetimle ilgili Konulardaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü

7. Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Disiplin Konularındaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü

8. Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte Meslek Yüksekokulunuz ile, ilişkilendirilen Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) Kurumu arasındaki, Mali Konulardaki ilişkilerinizi nasıl değerlendirirsiniz?

() Çok iyi () İyi () Orta () Kötü () Çok kötü